

„NAGY BAJ VAN” Náciellenes életmenet

Tizenegy éve annak, hogy első alkalommal útjára indult, tiszta szándékkal, rövid és hosszabb távú tervvel, ez az esemény. Az elmúlt évek igazolták létjogosultságát, és ez nem csupán a meneten vagy a kapcsolódó programokon megjelent létszámában volt mérhető. Az egész világon ismerik és elismerik Az Élet Menete Alapítvány tevékenységét, s ennek számos kifejezését is adták.

2013. április 21-én, a 16 óra tervezett találkozóhoz már jóval előbb, a Margit híd pesti hídfőjénél sok ezren vártak indulásra, miközben hallgatták a Klezmerész zenekart, a kivetítőt pedig egymást váltották a képsorok.

Bandi László, Az Élet Menete Alapítvány kuratóriumának tagja köszöntötte a megjelenteket, majd elmondta, hogy az antirasszizmus rendkívül aktuális 2013-ban is – újra. Az alapítvány célja egyebek mellett az, hogy megtanítsuk a holokauszt leckéit, és megmutassuk a jövő generációknak, mi az oka annak, hogy minden évben közösen megfogadjuk: Soha többé!

Ezt követően Verő Tamás, a Frankel Leó úti zsinagóga rabbija hagyományosan megfújta a sófárt, majd az önkénteseket követve a már meglehetősen felduzzadt tömeg elindult a Carl Lutz rakpart felé, eközben folyamatosan ezek csatlakoztak a menethez.

A magyar, izraeli, svájci és EU-s zászlókkal díszített színpadon a Geszti Péter vezette Gringo Star zenekar játszott a program megkezdéséig, oldalt fáklya, pihenő luftballonok, az óriási kivetítőt a hosszasan kanyargó tízezrek vágóképei voltak láthatók.

D. Tóth Kriszta műsorvezető is köszöntötte a holokauszt túlélőket, az „Igaz Ember”, Carl Lutz lányát, Agnes Hirscht, az egyházak és a diplomáciai testületek képviselőit, úgy is mint Az Élet Menete Alapítvány barátait, köztük Ilan Mor izraeli, Eleni Tsakopoulos Kounalakis amerikai, Tamara Guttman kanadai, Karin Olofsdotter svéd, Jean-François Paroz svájci nagykövetet, volt és jelenlegi politikusokat a kormány és az ellenzék részéről, a Mazsihisz-BZSH elnökeit: Feldmájer Pétert és Tordai Pétert, az ügyvezető igazgató Zoltai Gusztávot, a rabbitestület tagjait, hitközségi elnököket, az alapítvány segítő önkénteseit és minden megjelentet. Felolvasták az Élet Menete nemzetközi igazgatóhelyettesének,

Aharon Tamirnak az üzenetét, mely szerint büszkék a magyar programokra, arra a nagyszerű tevékenységre, melyet itt végeznek, hiszen több mint tíz éve ismerik és követik a szervezők tevékenységét, ahogyan oktató projektjeikkel erősítik a humánnum elvét. Aharon Tamir köszönetét fejezte ki az Élet Menete valamennyi tagjának: résztvevőinek, szervezőinek, különösen Gordon Gábornak kiváló munkájukért.

Az esemény folytatódott, Gordon Gábor lépett a színpadra.

„Ahogy elnézem, többen vagyunk itt, mint valaha. Ez azonban azt jelenti, hogy nagy baj van! Azt jelenti, egyre többen keresik a lehetőséget a közös fellépésre! A közös fellépésre a szélsőséges, rasszista, antiszemita, a társadalomra ártalmas csoportok, politikai erők, nézetek leküzdése érdekében. Egyre többen érzik úgy, hogy addig kell az ilyesmit még megfékezni, amíg lehet.

Látjuk, észleljük a legyintést: hagyják abba a zsidók ezt a siránkozást.

Elég volt a holokausztból, beszéljünk inkább Trianonról és a magyarságot ért megannyi sérelemről. Beszéljünk. Beszéljünk minden olyan hibánkról, tévutunkról, bűnünkről és pechünkről, áldozatunkról és balsorsunkról, amelyek befolyásolják mai életünket, esetleg a jövőnket is. De nem egymás helyett, »s ha te erről beszélsz, én azért sírok«.

Sérelmeink, történelmi kisiklásaink és a sikereink is közősek. Ha nem értjük meg egymást, miközben azonos anyanyelvet beszélünk, ha

nem értjük meg egymást, kinek miért fáj még mindig a múlt, milyen trauma vagy tragédia érte családját, akkor elveszítjük az esélyt, hogy a magyarok meglévő adottságait, összeadó tehetségünket a jövő szolgálatába állítsuk.

A mai, 11. budapesti Élet Menete azok előtt a csodálatos személyiségek előtt is szeretne különösen adózni, akik igazak maradtak a bajban, nem tudták mondani a pusztításra, s bátorságukat vagy helyzetüket, a másik ember iránti tiszteletüket, szeretetüket a legjobbra használták, amire csak lehetett: emberi életet mentésére, ezzel is példát állítva a jövő elé.”

Ezt követően a műsorvezető szólt arról, hogy a második világégést követően Kanadában nagy és határozott támogatást találtak a világ józan, antirasszista erői. Ez az ország mindig nagyon nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a tolerancia és az emberi

méltóság soha többé ne sérülhessen a jövőben sehoh a világon. Jason Kenney miniszter Kanada kormánya és miniszterelnöke, Stephen Harper üzenetét hozta el, melyet a kivetítőt osztottak meg a tömeggel. Ebből idézzük: „Nagy örömmel tájékozatom önöket, hogy az idén Kanada látja el a Nemzetközi Holokauszt Emlékezési Szövetség elnöki tisztét, melynek

során az ország továbbra is vezető szerepet kíván betölteni a holokausztal kapcsolatos kutatás, megemlékezés és oktatás elősegítése terén. Arra biztatjuk Magyarországot és Európát többi országának kormányait, hogy tekintsenek a holokauszt és az azt kiváltó okok mélyére, hiszen soha nem feledhetjük el azokat, akik a náci terrornak estek áldozatul, és azokat, akik a náci fasizmus bűntársainak áldozataként veszítették életüket.”

Volt, van egy dal, Pajor Tamás (előadóművész, zeneszerző, költő) szerzeménye, melyben minden benne van, amit Az Élet Menete Alapítvány igyekszik minél szélesebb körben hirdetni, terjeszteni Magyarországon. A dal egy zsidó és egy keresztény kisfiú barátságáról szól, emberi kapcsolatokat érint a borzalom idején. Köszönet és hála a dal feléneklésében közreműködött művészeknek: Koncz Zsuzsának, Bródy Jánosnak, Demjén Ferencnek, a néhai Bódi László Cipőnek és Somló Tamásnak. Mára rövidfilm, klip is készült belőle, Koltai Lajos operatőr-rendező vágott össze a Sorstalanság c. filmből Rosenberg Daniék (fiktív) történetéhez képanyagot. A klip bejátszása során Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi gondolatai is elhangzottak: „A mindhalálig való baráti hűség bemutatása ez a dal, a keresztény kisfiú életét ajánlja fel zsidó barátjáért. Ez a történet mindannyiunkat megráz, emléket állít az áldozatoknak és az életüket adó hősöknek.”

Ezt követően Galkó Balázs színművész adta elő József Attila Thomas Mann üdvözlése c. versét.

D. Tóth Kriszta arról beszélt, hogy Carl Lutz annak idején családjával élt Budapesten. Kislánya, Agnes még kicsi volt, de jól megtanult magyarul. Ő a nap díszvendégeként állt a mikrofon elé. Egyebek mellett elmondta: „Megható élmény számomra, köszönöm Az Élet Menete Alapítványnak, hogy ilyen sok jó szándékú, kedves barát társaságában azon a rakparton emlékezhettek apámra, amelyet a magyar főváros önkormányzata róla nevezett el. Szívhez szóló érzés, hogy annak a mintegy hatvan házának a közelében vagyunk, melyeket Svájc nevében és képviselésében Carl Lutz helyezett védelme alá, és ezzel

elősegítette sok ezer zsidó életének megmentését.”

Svájc szövetségi parlamenti elnöke, Maya Graf is fontosnak tartotta, hogy ezen a napon üzenjen a budapesti Élet Menete résztvevőinek, majd Jean-François Paroz, Svájc nagykövete lépett a színpadra. Leróttá tiszteletét a holokauszt áldozatai előtt, a túlélők előtt, Carl Lutz emléke és mindazok előtt, akik hozzá hasonlóan emberi életet mentettek meg. Beszélt arról, hogy 1944 sötét napjaiban a halálba menetelő férfiakat, nőket és gyermekeket gyilkosaik megfosztották emberi méltóságuktól és az élethez való joguktól. Am valójában ezek a férfi-

7x7 = sávuot

Sávuot a csodálatos esemény emlékéért írta, amely Izrael gyermekeivel történt hét héttel az egyiptomi kivonulás után, amikor a Sínai-félszigeten letáboroztak a Sínai-hegy lábánál. Az esemény a Kinyilatkoztatás volt: az Örökkévaló kinyilvánította akaratát Izrael előtt. Ezt a Tízparancsot kihirdetése jelezte. Bár a Tórá, amely összesen 613 parancsot tartalmaz, „tárjág micvotot” tartalmaz, nem csak ezek a parancsok alkotják, de ezek képezik a gerincét. A Tízparancsot vált a nyugati kultúrák többségének erkölcsi alapjává.

Nem tudjuk, hogy pontosan mi módon történt az Isten és az ember közötti kommunikáció, s erről a nagy gondolkodók és bölcsék is különbözőképpen vélekedtek, de hihetetlenül fontos eseménynek, egyedülálló szellemi tapasztalatnak kellett lennie, amely kitörölhetetlen nyomot hagyott a zsidóság jellemén, hitén és sorsán.

Az imakönyv „zmán mótán Torátenu”-nak, „a Tóra-adás idejének” nevezi ezt az ünnepet, mert ez a nap legfontosabb tartalma. Ennek a vonásnak örökre szóló jelentőségét hangsúlyozza a válasz arra a kérdésre, vajon miért nem „a Tóra átvétele idejének” hívják az ünnepet. A válasz úgy hangzik, hogy az adás egyetleneszer történt, és erről kell megemlékeznünk, hiszen a zsidóknak mindig és mindenütt, folyamatosan kell befogadniuk, „átvenniük” a Tórá.

A zsidók, akik ott voltak Sínaiban, megerősítették szerződésüket Istennel, kijelentvén: „megtesszük és híven meghallgatjuk...” – náásze v'nismá. A Tóra azonban hangsúlyozza: „Nemcsak veletek kötöttem ezt a... szövetséget, azokkal, akik ma itt vannak velünk, és itt állnak az Örökkévalónak a színe előtt, hanem azokkal is, akik ma nincsenek itt velünk.” (5 Mózes 29:13-14.) A Talmud a szakasz befejező részét úgy értelmezi, mint világos utalást a zsidók további nemzedékeire és a betértekre, akik majd fölveszik a hitet (S'vuot 39a.) Sávuot annak a jelentőségét emeli ki, hogy az elnyomás megszűnése és a politikai szabadság kivívása nem lesz teljes, míg meg nem koronázza a szellem, a fegyelem és a kötelességek egysége, amely a Kinyilatkoztatásban és a Tóra adásában teljessé válik.

A Sávuot név, amellyel a Tóra említi az ünnepet, annyit jelent: „hetek”, és onnan ered, hogy Peszách második napjától kezdve hét teljes héten át számolni kell a napokat. A Talmud az Aceret elnevezést használja, ami „befejező ünnep” értelmű, arra utalva, hogy a bölcsék a Peszáchkal összekötött, azt lezáró ünnepnek tekintették ezt a napot.

Izrael földjén a mezőgazdaságban is jeles napnak számít az ünnep. Ezt tükrözi két másik elnevezése. A Chág HáKác'ir, „az aratás ünnepe” a búzaarítás idejét jelöli, az évszak utolsó gabonaarítását. A Jom HáBikurim, „az első termés napja” a gyümölcszedés kezdetét jelenti: ezen a napon szedték le az első érett gyümölcsöket, amelyeket a templomban hálaadó áldozatként mutattak be.

(Új Élet archív)

Hit- és erkölcsstanról első kézből

Mint azt a kedves olvasó is bizonyára tudja, szeptembertől minden első és ötödik osztályos tanulónak kötelező lesz hit- és erkölcsstanórán részt venni. Mindaz a rengeteg újítás, mely a következő tanévet jellemezni fogja, kérdések és kétségek sokaságát veti fel mind a pedagógusok, mind a szülők részéről. A tanév lassan befejeződik, a nyári vakáció könnyen elfeledt lehessen, ne árnyékolja be kétség, találgatás.

A Mazsihisz keretében működő oktatási osztályunk fontosnak tartjuk, hogy minden zsidó származású kisgyermekhez eljusson az a magas színvonalú oktatás, mely a könyv népének mindig is sajátja volt. Célunk, hogy előzetes ismeretektől, vallásosságától vagy valamely zsidó irányzathoz való lojalitástól függetlenül, minden kisgyermek játssza és nevetve sajátítsa el a judaizmus alapjait, bővítsé tudását az iskolaévek alatt, s kikerülve a padokból, megtalálja helyét a magyarországi zsidóság színes palettáján.

A feladat nagy, és mi reméljük, hogy sok kisgyermek tudásvágyát fogja kielégíteni. E célból a már végzett judaisztikatanáraink mellett intenzív felkészítést folytatunk, ami több mint 50 oktatót jelent a már meglévőknél felül, Magyarország minden régióját lefedve. Bár jelenleg még nem tudjuk, hogy a feladat mekkora lesz, de reméljük, hogy minél nagyobb, és erre készülünk.

Szakmailag a törvény által előírtakon felül leendő oktatóink felkészültségét felkészítő tanfolyamunk keretében bővíttük judaisztikából, módszertanból, didaktikából és neveléstudományból, illetve kapnak plusz segítséget a majdani oktatáshoz. Feltett szándékunk, hogy az oktatási osztály sokéves működése alatt felhalmozódott pedagógiai, módszertani tudással

jövendő oktatóink munkájuk során folyamatosan segítsük, együttműködünk, szakmailag továbbfejlesztjük.

Osztályunk minden illetékes oktatási központtal, fenntartó intézménnyel felvette a kapcsolatot, átadtuk a szükséges információkat. Számos iskola részéről felmerült igénynek eleget téve, az iskolákkal külön-külön is egyeztetünk. Jelenleg is folyamatosan tárgyalunk az iskolák vezetőségeivel. Örömmel tapasztaljuk, hogy az iskolák részéről nagy az érdeklődés. Reméljük, hogy minél több helyen lesz jelentkező.

Arról, hogy az elsős, illetve ötödikes gyermekek tanrendjébe hogyan fognak ezek az órák beilleszkedni, minden iskolaigazgató saját hatáskörében rendelkezik. Feltehetően lesznek olyan helyek, ahol a heti tanórák közé illesztik, és olyanok is, ahol gyűjtve, tömbösítve lesz megtartva a zsidó felekezet részéről a hit- és erkölcsstan oktatása. Az órák helyszíne szintén az adott iskolaigazgató kompetenciája, oktatónk rugalmasan igazodnak az igényekhez, osztályunk pedig igény esetén egyeztet Budapestén a helyi körzetekkel, illetve a vidéki hitközségekkel, külső helyszínt biztosítva.

Természetesen az is elképzelhető, hogy lesz olyan iskola, ahol nem lesz jelentkező, de létszámtól függetlenül – ha kevés is –, a vonatkozó törvények figyelembevételével mi elküldjük az oktatóinkat. Fontosnak tartjuk, hogy minden családnak, minden kisgyermek szabadon választhassa a zsidóság tanulmányozását, szabadon meg- és átélhesse zsidó identitását. Így ezúton is arra szeretnénk kérni és biztatni minden érdeklődő szülőt és nagyszülőt, hogy lépjenek kapcsolatba iskolájuk vezetésével vagy osztályunkkal, hogy gyermekeik a hit- és erkölcsstan zsidó oldalával is megismerkedjenek.

Kálmán Tímea
Mazsihisz oktatási osztály

„NAGY BAJ VAN”

(Folytatás az 1. oldalról)

Örömmel, nyugalommal, biztonságunkat időről időre beárnyékolja valami, most épp a hídról lelátogatott molinó szövege, az utcai zsidózsások, bárhol és bármikor feltűnik és hallatszik a múlt...

Soha nem voltak ennyire igazak József Attila szavai: Fecseg a felszín, hallgat a mély. Halljuk: itt nem kell félni, megvédjük zsidó honfitársainkat. Nem látjuk, de felmerül a kérdés: ki véd meg bennünket... Hallgat a mély, de feltérhet, ami lappang, ki fogja megállítani? Ki fogja, ha például nem ez a több tízezer ember, aki eljött ide. Ezért is vagyunk itt, hogy kiálljunk egymásért és önmagunkért. Mi itt bátrak és erősek vagyunk, összeköt bennünket az élni akarás, a szeretet, s ezek legyőzhetetlenek.”

Az esemény utolsó epizódjaként Gerendás Péter dalszerző, előadóművész és Oláh Gergő, az év énekes felfedezettje mentek fel a színpadra, ahol közösen adták elő a csodálatos 100 éves pályaudvar című dalt... eközben 600 lufballon szállt a magasba, láttatva, érzékelte a tragikus veszteségét és a béke reményét.

Gál Juli

Molinócsere

A média csupán a Peresz-féle molinóról számolt be. Holott néhány perccel korábban ugyanaz az ember egy másikat látogatott le, aminek az volt a lényege, hogy megkérdezi, nem foglalkozunk-e a kívándorlás gondolatával, mivel ez az ő hazájuk... Itt jegyezném meg, hogy a már jól ismert „párbeszéd”: Nácik haza! Itthon vagyunk! – elgondolkodtató. Náci honfitársaink nem a jelző ellen tiltakoznak... (kép)

Kecskemét

A kile idén is összegyűlt megemlékezni a kivonulás napjáról, együtt tanulni, énekelni, és persze lakomázni. De az ünnepi előkészületek már korábban elkezdődtek, hiszen a közösség az elkerülés ünnepére púrimtól kezdve nemcsak lelki megtisztulással, nemcsak a lakás fizikai megtisztításával, chámécmentesítéssel, hanem szombat délutánonként célirányos tanulással is készült. Róna rabbi vezetésével közösen olvastuk a Haggada héber és magyar szövegét, a Tóra vonatkozó részeit és a forrásokhoz fűzött talmudi és aggadikus magyarázatokat, kiegészítésekkel.

A vacsora előkészületeit idén is Bánóné Sárika irányította. A zöldességpuccolástól az asztalterítésig, az edények tisztításától a gombócgyűráig szorgos csapat dolgozott a keze alá (Geletáné Szőke Agnes, Cseh Andrea, Bánó Péter, Grósz-Straub Erika, Grósz Hanna, Bengő Bernadett, Bugya László). A díszterem megtelt asztalokkal, elkészültek a szédertálak, borosüvegek várták a vendégeket a szabadság ünnepére. A másik elnevezés, a chág háviv – a tavasz ünnepe – ebben az évben csak a melege fűtött épületben volt igaz, a nagy havazás és a csúszós utak miatt távolabb lakó hittestvéreink nem jutottak el a Nagykőrösi utcába.

Hitközségünk elnöke, Grósz Andor professzor köszöntőjét követően a széder vezetését Róna Tamás rabbi vette át, de nem egyedül szerepelt, hiszen a korábbi közös tanulásokon kialakult rendnek megfelelően az álbiur cháméc áldást Grósz-Straub Erika, a chol chamirót Bengő Bernadett, a há láchmá ánját Bugya László mondta, a Má nistánát Grósz Hanna, Bugya Emese és Bugya Kamilla énekelte a közösségnek, majd a közösséggel együtt. A tíz csapat tíz hang mondta, a héber szavak a terem különböző pontjairól, különböző asztaloktól hangzottak fel, a tanulókon megbeszélteknek megfelelően. A rabbi magyarázatában a rab-ság-szabadság kettősségét érintette, másrészt az összefogás és az Istenbe vetett hit szerepét hangsúlyozta, valamint természetesen a szellemi és a fizikai táplálék egyensúlyára is figyelt: a közösség Sárika macessz-gombóclevését nagyon várta – az elkészült több mint kétszáz gombóc, a sok főtt hús, zöldség és a tíz macessz-piskóta (köztiük diabetikusak is) gyorsan elfogyott az asztalokról.

A vacsorát megtisztelte jelenlétével Ungvári Tamás irodalomtörténész is, aki rögtönzött beszédében arra emlékeztetett, hogy ő egyedüli túlélője 42 fős csoportjának, mely a vérszörnyűségben is összetartott. Egyedül ő emlékeztethet rájuk, és emlékeztet is – éppúgy, mint a pez-sách az egyiptomi kivonulásra, hogy mindaz a szörnyűség, mely akkor megtörtént, ne ismétlődhesse meg sosem.

A vacsora után a gyermekek elkezdték „ledolgozni” annak egy részét, és nagy nevetések közepette, vidám bolyongás után természetesen ezúttal is megtalálták az áfikomant, melyet szokás szerint csak jutalom ellenében adtak át a felnőtteknek. Az este közös bencsolással, énekléssel, beszélgetéssel és nevetéssel folytatódott, búcsúzáskor a hagyományos Lősnán hábáá B’Jerusálajim! hangzott fel.

Ortodoxia

Ijáj hó 18-án látogatók elhelyezték, útbaigazítását végezte fáradhatatlanul. Jöttek a sírjához Miskolcra, Debrecenből, Nyíregyházáról, Budapestre és számosan, akik a szomszédos helységeken a jellegzetes nyugvóhelyeket felkeresték. Most már Lőwy Lajos sírja is ezen felkeresendő emlékhelyekhez tartozik.

Körzeti kitekintő

vagy szünetelt a járvány rabbi Akiva tanítványai körében. Nem vitatkoztak, megértették egymást. Ezen a napon halt meg leghíresebb tanítványa, Simon Ben Jocháj. Miután 13 évig Meron barlangjában bujdosott a fiával, megnyugodva tért meg őseihez, mert átadhatta a valószínűleg általa írt vagy szerkesztett Ragyogás könyvét, a Zohárt, s ezzel felfedte a kabala titkát. Hároméves kislánya haját aki teheti, ekkor és ott vágatja le. Zarándokok sokasága keresi fel a sírját, méghozzá énekelve és táncolva. A világ számos pontján hasonlóan cselekednek. Az örömmel adnak kifejezést más-más formában. A pesti ortodox ifjúság a Wesselényi-iskola diákjai, tanárok és szülők társaságában a Vadaskertbe kirándultak, jó hangulatban töltötték feledhetetlen órákat. Daloltak, mókáztak, húst sütöttek, mint ahogy ez ilyenkor szokás.

Este 8 óra után, a mincha ima és a máriv között a felnőttek a Dob utcai zsinagóga udvarán tábor tüzet gyújtottak. Ráv Weisberger kérésére Chájim Nágár hangosító berendezést bérelt, és így harsogott a zene, önfeledten énekeltek és táncoltak a megjelentek. Ráv Weisberger Mojse főrabbi hangsúlyozta, hogy ilyenkor az öröm természetfeletti. A gondolat Meronba száll, Simon Ben Jocháj maradandó alkotását ismeri el az öröm. Ezért a tánc, a dal, a jókedv, amely az év más napján ilyen fokon nem ismételtető meg. Minden dal mint egy kavics, a meroni sírt gazdagította.

D. G.

Szolnok

Kiskunhalasról indultunk Szolnokra, pontosabban a mellette levő milléri szabadidőközpontba, hogy ismét együtt ünnepeljünk. Utazás közben megnéztük a város nevezetességeit, a zsinagógát és az áradó Tiszát, magyarul: kicsit eltévedtünk. Nem bántuk! Mert végül egy még kellemesebb környezetbe érkezünk, ahol Berman Dávid, a szolnoki hitközség elnöke és Róna Tamás rabbi várt bennünket a kapuban.

Beljebb érve, örömmel találkoztunk többek között Steiner András-

sal, Feldmájer Péterrel, Grósz Andorral, Zoltai Gusztávval, Raáb Andrással, Kerényi Andrással, Jávora Sándorral, így Cegléd, Nagykőrös, Kecskemét, a Dohány-körzet, Kiskunhalas, Dél-Pest, Székesfehérvár is képviseltette magát. Több mint 100 fő tisztelte meg jelenlétével a rendezvényt.

Kora reggeltől folyt a készülődés, a pakolás, hogy mire a vendégek megérkeznek, minden kész legyen. A borjúhúsból készült pörkölt mellé főtt krumpli, savanyúság és barchesz járt. Külön köszönet a Berman, a Bánó és a Jávora családnak, valamint Róna rabbinak, akik igazán rengeteget dolgoztak, hogy jó házigazda módjára senki se szenvedjen hiányt semmiben. Nem szenvedtünk, nagyon finom volt minden!

Feldmájer Péter megnyitóját követően az Is...Real! Project nevű formáció játszott a vendégek megérkezésére, könnyeket csalva mindenki szemébe Jiddise máme című dalukkal, melyet Bánóné Sárikanak ajánlottak – nem véletlenül! Majd ebédhez ültünk, utána közös bencsolás volt. Minchát imádkoztunk Róna Tamás vezetésével, aki Fináli Gábor rabbinövendékkel együtt tanítást adott látogatóinknak, aztán következett a gyerekekkel a tűzgyújtás, amihez Lengyel László nyújtott hathatós segítséget, köszönet érte. Akinek kedve volt, és sokaknak volt, kvízzjátékban vehettek részt. A hol könnyebb, hol nehezebb kérdéseket Fináli Gábor állította össze. Bugya László, Grósz Hanna és Bugya Kamilla alkották azt a csapatot, amelyik az első helyen végzett. Gratulálunk nekik! Majd a zenekar tagjai újra játszani, a lelkes hölgyek pedig táncolni kezdtek. Végül kellemsen elfáradva, de rengeteg él-ménnyel, zsongással 4 óra felé szedelőzködtünk, és indultunk haza.

Még egyszer külön köszönetet mindenkinek, aki kicsit is hozzáadott ahhoz, hogy ez a nap ilyen nagyszerű élménnyé váljék!

Az eseménnyel készült film a <http://www.youtube.com/watch?v=M5pofPQF71o> címen tekinthető meg.

Ritter Nándorné
vallásánár

Szolnoki látogatók

Felavatták Lőwy Lajos sírkövét

A kegyeletes eseményen igen sokan vettek részt. Fia, rokonok, barátai, tisztelői. Kalmanovits Miklós, a helyi hitközség elnöke beszédében hangsúlyozta, nem is hittük volna, mennyire fog hiányozni kedves egyénisége, áldozatos tevékenysége. Tokaj a környék zarándokhelyeire tekintettel fontos turistacentrum. Lőwy Lajost a hegyvidék órének ne-

140 éve született, 80 éve hunyt el Ferenczi Sándor

Ha röviden, kulcsszavakkal kívánánk jellemezni Ferenczi életútját, akkor olyan szavakat találnánk, mint asszimiláció, közvetítés, kreativitás, lázadás, felejtés és emlékezés. A krakkói származású miskolci zsidó könyvkereskedő család kiemelkedő tehetségű gyermeke, Fraenkel/Ferenczi Sándor már magyar zsidóként nőtt fel, aki szabad idejében Petőfi modorában írt hazafias és szerelmes verseket. Érettségi után azonban az orvosi pályát választotta, amely a Monarchia zsidó fiatalsága számára ekkoriban óriási asszimilációs vonzerőt jelentett, hiszen ez egyike volt azoknak a szabad foglalkozásoknak, amelyeket korlátozás nélkül választhattak, s amelyek a nyelvi, etnikai, vallási különbségeken túli, egyetemes tudást és bárhol alkalmazható szakmát adtak.

Ferenczi 1907–1908 fordulóján Freud hívévé szegődött. Hihetetlen gyorsasággal fogadta be a pszichoanalitikus eszméket, amelyek univerzalizmusuknál fogva még inkább ellenpólusát képezték mindenféle nemzeti, etnikai vagy vallási partikularizmusnak – ugyanakkor a pszichoanalízis mint mozgalom igen erős belső kohézióval rendelkezett, és nagyfokú azonosulást követelt meg résztvevőitől. Ferenczi a mozgalom elkötelezett tagjaként a freudi gondolatok legfőbb hirdetőjévé és közvetítőjévé vált Magyarországon. Mestere műveit fordítja, pszichoanalitikus cikkeket ír a Gyógyászatba és más orvosi lapokba, valamint a Nyugatba és egyéb irodalmi és társadalomtudományi folyóiratokba, népszerűsítő előadásokat tart különféle progresszív és radikális körökben, legelső sorban pedig híveket toboroz, és 1913-ban megalapítja a Magyarországi Pszichoanalitikus Egyesületet – összegzi ekképpen a pszichoanalízis magyarországi történetének jeles kutatója, dr. Erős Ferenc professzor a magyar pszichoanalitikai iskola 140 esztendeje született és 80 esztendeje elhunyt megteremtőjének, Freud legkiválóbb tanítványának életét.

A közelgő kerek évfordulók megállásra készítetnek bennünket, hogy meghajtsuk fejünket Ferenczi Sándor emléke előtt.

A tudóst sajnálatos módon hazánkban a szakembereken kívül még mindig kevesen ismerik. Munkássága a múlt század vége felé került a szakmai és a szélesebb nyilvánosság érdeklődésének középpontjába, ami sokban köszönhető a Ferenczi nevet viselő magyarországi egyesületnek és dr. Mészáros Judit pszichoanalitikus áldozatos munkájának.

Ferenczi Sándor a zsidó család tizenkét gyermeke közül nyolcadikként látja meg a napvilágot. Édesapja, Baruch Fraenkel 1848/49-ben honvédként szolgálja Kossuthot, illetve a magyar szabadság ügyét. 1849 bukását követően könyvkereskedést indít. Ebben az irodalmat, zenét szerető, több nyelven is – magyarul, németül, jiddisül, lengyelül – beszélő családi közegben a kis Sándor kulturális érdeklődése sokféle ágazik el. Költészettel foglalatalkodik, és már gimnazistaként hipnózis kísérleteknek veti alá magát. Ettől fogva aztán nincs megállás. Orvosi tanulmányokba kezd Bécsben, 1897-től aztán visszatér Budapestre, és általános orvosi, valamint ideggyógyászati magánrendelőjének megnyitására kórházakban dolgozik. Mindez az Osztrák–Magyar Monarchia kulturális virágzásának csodálatos korszakára esik. Élénk a kulturális élet, a magyar nagyvárosok értelmiségi rétegei, az újságírók, írók, költők, kávéházakban adnak „randevút” egymásnak. Ferenczi is sokat jár ilyen helyekre, ahol találkozik olyan alkotókkal, mint Ignó Pál, Ady Endre, Kosztolányi Dezső, József Attila. Baráti kapcsolataim keresztül megnyílik a magyar irodalom a pszichoanalízis számára, amely mondhatni a Nyugat egész nemzedékére hatással lesz. Ezt József, Babits, Kosztolá-

nyi versein keresztül igazolni is lehet.

Ferenczi ifjú orvosként olvassa Sigmund Freud Álomfejtését. 1908 elején találkoznak először személyesen egymással, Stein Fülöp budapesti orvos közvetítésével. Innentől kezdve intenzív eszmecsere, dialógust folytatnak, barátságban, s olykor vitában is állnak. Folyamatosan és kölcsönösen beszámolnak egymásnak gondolataikról, terveikről. Ferenczi számos ötlete és elgondolása jelenik meg Freud munkáiban, például a törzsfajlásról, a traumáról, az én fejlődéséről, a paranoiáról, a homoszexualitásról.

Ferenczi haláláig, 1933-ig, több mint 1200 levél születik kettőjük tollából. Ezek a rendkívül értékes kordokumentumok napjainkban az Osztrák Nemzeti Könyvtár tulajdonát képezik. A Ferenczi–Freud-levelezés monumentális teljesítménynek számítható. A két tudós huszonöt esztendőn keresztül bizonyos időszakokban naponta többször is üzenetet vált egymással. A posta akkoriban gyorsabb, mint manapság: Budapestről Bécsbe, Berlinbe, vagy éppenséggel a magyarországi, vidéki kisvárosból, Pápáról Bécsbe általában egy nap alatt odaérnek a küldemények. Freud és Ferenczi gyakran táviratoznak, és néhány telefonhívás nyoma is fennmaradt.

A magyarországi pszichoanalízis legnagyobb hatású alakja 1914 őszétől 1915 végéig „népfőlkelő” főorvosként, majd pápai ezredorvosként szolgált, fontos tapasztalatokra tesz szert a háborús lelki sérülésekről, és ezek fő diagnosztikájává, gyógyítójává válik. Ferenczi doktor ezen éveit szintén a Freuddal való levelezésből ismerjük behatóan. Érdekes a pápai ezredorvosként töltött időszak, amely alatt Freud meg is látogatja magyar tanítványát, kollégáját. Erről fotó is tanúskodik, s a találkozó emlékét (e sorok írójának kezdeményezésére) 2007 óta márvány emléktábla hirdeti az egykori kaszárnyában.

Bizony, történelmi a helyszín, mert a pszichoanalízis magyar úttörője a világ első lovas analízisét is itt végzi, emellett – katonai minősítési lapjának leírása szerint – mint ezredorvos a városban elfojt egy tifuszjárványt is. Ez nem lehet kétséges, hiszen a fennmaradt dokumentumok az első világháború ideje alatt epidémiák egész garmadáját jelzik: vörheny, vérhas, tifusz fertőzött akkoriban a dunántúli településeken.

Ferenczi leveleiből megelevenedik a világháború alatti kisvárosi társadalom, a hadgyakorlatok világa; külön-

szól az elesett grófról, Esterházy Pálról, a Nyugat neves főszerkesztője, Ignó Pál látogatásáról, a kastély – Ferenczi második lakhelye – életéről, a grófi uradalom jószágigazgatójának fotográfálásban örömet leelő fiáról, akinek köszönhetően két kép is fennmarad: az egyik a pápai kastély udvarán, a repkényel befuttatott ablak előtt álló Ferencziről, a másik pedig a kastélyparkbeli, Freuddal közös „ücsörgős” felvétel. Ezek mind fellelhetőek abban a kötetben, mely Két tudós Pápan címvel hat esztendővel ezelőtt látott napvilágot.

Freud nem véletlenül tarthatta fontosnak meglátogatni ezredorvosként szolgáló barátját. Ferenczi szabad óráiban Freud fontos műveit (Három értekezés a szexualitás elméletéről, Über den Traum) ebben a városban fordítja le magyarra, s a már említett, számára legfontosabb, legmeghatározóbb dolog is itt történik: a világ első lovas analízise, 1915 elején, a laktanya udvarán, ahol parancsnokát, a galíciai fejszerűlése óta neurotikus Barthodeiszky Gyulát veszi lóháton kezelésbe.

Vidéki ezredorvosi helyét 1916 elején hagyja el Ferenczi; a pesti Mária Valéria barakk-kórházba kerül az ideggyógyászati osztály vezetőjének. Itt találkozik először tömegesen a háború fizikai és lelki áldozataival. Egy ideig a pszichoanalízis tanszékét kap a budapesti egyetem orvosi karán, s a rendes képzés része lesz. A Horthy-rendszer azonban mindezt megszünteti, és sok analitikus külföldre emigrál. Ferenczi a New School for Social Research meghívására 1926 és 1927 között előadásokat tart New Yorkban és Washington környékén, melyek nagy hatást gyakorolnak az amerikai analitikusokra. Hazatérve Budapestre, élete végéig a pszichoanalízis szolgáltatója. A harmincas évek elejére megromlik egészsége, s váratlanul, hatvanadik születésnapja előtt meghal. A Farkasréti izraelita temetőben helyezik végső nyugalomra.

Ferenczi és Freud halála óta a pszichoanalízis világszerte terjed, kiváltképpen az Egyesült Államokban, ahol nagyobb hatással lesz a gondolkodásra, mint bármely más országban.

Bízunk benne, hogy a tekintélyes bécsi, londoni Freud-múzeumok mintájára egyszer egy méltó Ferenczi-múzeum is megnyitja kapuit fővárosunkban – hirdelve, őrizve ennek a nagyszerű tudósnak az emlékét, akire igencsak büszkének kell lennünk!

- kerecsényi -

Dunai Andrea: Levelek a hontalanságból

Randolph L. Braham előszavával, az Aura Kiadó gondozásában hiányt pótló kötet jelent meg a számos zsidó témájú tanulmány szerzőjétől.

„Mind azonos vonaton zötyögünk

A messzi időben tova.

Kinézünk. Eleget látott szemünk.

Egy vonat püfög és száguld velünk

Csak senki nem tudja, hová?

(Erich Kästner: Vonathasonlat)

Ez a néhány sor és egy évszám, 1945. Így kezdődik a három főhős levelezése térben és időben, s nyújt betekintést a holokausztot követő évek komor múlttal küzdő, de már reményteljesebb világába.

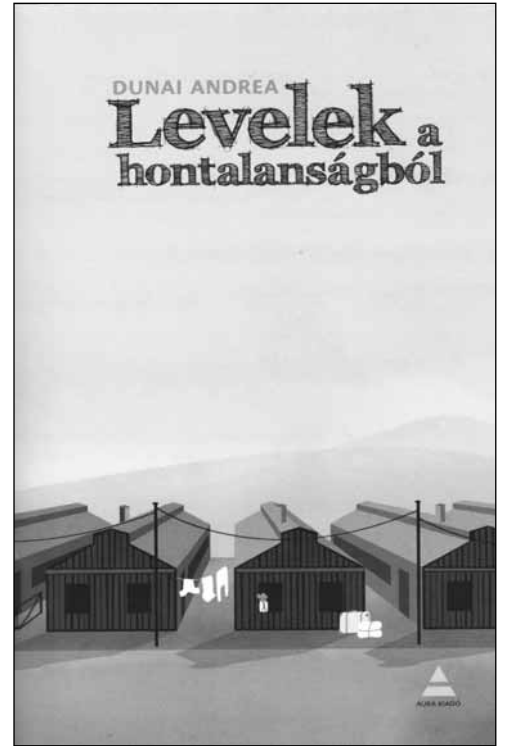
A könyvet (pontosan és célzatosan április 4-én) az írott és elektronikus média képviselőinek a MÚOSZ-ban mutatták be, ahol a kiadó igazgatója, Deák Gábor, Szita Szabolcs kutató és Dunai Andrea adott tájékoztatást.

Néhány nappal később a Generációk Klubjának vendégeként Deák Gábor részletes, átfogó ismertetést tartott, mindenekelőtt „dokumentum precizitású irodalomnak” nevezve a témaválasztást, méltatva a korrekt történeti, történelmi áttekinthetőséget. A kiadó első embere szól a táborok felszabadítása után kialakult helyzetről, a testileg-lelkileg rendkívül megviselt, még hazatérni nem tudó emberek, a DP-k (Displaced Persons), azaz az európai hontalanok további sorsáról. A felszabadításokat követő hónapok során többnyire történt valamilyen gondoskodás a koncentrációs táborokba és munkatáborokba hurcolt emberekről. Nem lehetett könnyű a Magyarországról származóknak és hazavágyóknak látni a feldíszített vonatokat, teherautó-konvojokat, a végsőig elgyötört emberek eufóriáját: hazamennek...

Deák Gábor szól arról, hogy a könyv például folyamatosan követi a magyarországi demokrácia vajudását, a Degob működését... a hazai hivatalok, adminisztrációs huzavonák, pártküzdelmek idő- és energiaból voltát, hatását a kint rekedt emberek további sorsának alakulására.

A kötet vége felé dokumentumértékű tények és adatok olvashatók komoly tanulmány formájában.

Gál

Gyárfás Endre: Mátyásföld, alkonyuló éden

A szerző új kötete a Múlt és Jövő gondozásában jelent meg. Az Írók Boltja galériáján megtartott bemutató iránti érdeklődés elképesztő volt, a dedikálásért már az esemény megkezdése előtt sorba álltak.

Szól ez a több mint negyven könyv, legalább ennyi rádió- és tévéjáték, számos színdarab írójának, fordítójának, beszélgetőtársának, Komoróczy Gézának, valamint a kiadó képviselőjének, Fenyő Áginak.

Ahogy Komoróczy megjegyezte, Gyárfás Endre és ő élmény- és kortársak.

Kettőjük beszélgetése ebben a kérdés-felel, emlékezik-emlékeztet formában igazán lényegre törő és érde-

kes volt, nem mellőzve a derűt és a humort sem.

Elhangzott sok egyéb mellett az, hogy az író már évekkel ezelőtt, egy cikkgyűjteményhez kapcsolódva belekezdett a cionista gyermektáborokban szerzett élményei megírásához. Új művében ennek a csírái már meg is jelennek. Megtalálhatók kiegészítésként a fantázia szüleményei is, szójátékok, szövegcikkek, verbális élményütköztetések koncepcionálódásai is.

Az író beszélt tudatosságáról, a gyermekként hallott kifejezések aszociációjából (később kibomló értelmezésről (megbélyegzés-bélyeggyűjtemény, kaotikus-katolikus),

Mátyásföld, Cinkota, Erzsébetváros állomásokról – helyszín- és közegváltások, melyek szimbolikus jelentőséggel bírnak. Szó esett a Szeged Korondi úti és a 7–8 évesen átélt mátrai cionista táborozásokról, táborvezetők-ről, mint mondta Gyárfás: „Kifutott álom a cionista társaság.”

A beszélgetésből is nyilvánvaló, az író gyermekkorát idézi fel, hogy dokumentálhassa annak érzelmi és szociológiai hátterét. A gyermeki lélek rajzán keresztül ábrázolja a társadalom viszonylagos védtettségéből való kitaszítottság állapotát.

A szöveg rendkívül olvasható, keserűdes humorral tarkított.

gjuli

Gyárfás Endre Mátyásföld, alkonyuló éden

HOLOKAUSZT-ELETEK
4.

„Csakazértis” díj a csakazértis-embereknek

Lapunk főszerkesztőjét, Kardos Pétert is kitüntették újságírói civil kurázsijáért

Civil kurázi, társadalmi felelősségvállalás, a humanizmus melletti elkötelezettség. Ezek azok az értékek, amelyeknek következetes képviseléséért négy újságíró és két médium elsőként kapta meg az idén alapított „Csakazértis” díjat. Az ünnepélyes átadót a Magyar Sajtó Székházában tartották. A kitüntetettek között van lapunk főszerkesztője, Kardos Péter is.

„Csakazértis” néven közös díjat alapított három szervezet, hogy elismerje azoknak az újságíróknak, szerkesztőknek a teljesítményét, akik kiemelkedő alkottak a társadalmi igazságtalanságok feltárásában, híven képviselik az eseteket, kiszolgáltatottak ügyét, tehát vállalják a civil kurázsit. Az ötlet a Magyar Újságírók Országos Szövetsége (MÚOSZ), a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége (MEASZ) és a Magyarországi Szociáldemokrata Párt (MSZDP) jóvoltából született meg egy sajtótörténeti konferencián. A márciusi eseményen az 1991–93-ig működő szociáldemokrata lapra, a Csakazértisre és annak legendás munkatársára, Szalai Pálra emlékeztek – hangzott el az ünnepélyes díjátadón a Magyar Sajtó Házában.

Manapság sok új díj születik a civil szférában – mondta Hanti Vilmos, a MEASZ elnöke Tóth Károly MÚOSZ-elnök rövid megnyitóját követően. A civilek tehát erkölcsileg elismerik azokat a személyiségeket, akik értékrendjükkel, tetteikkel példát mutatnak másoknak. A három szervezet most közülük tüntet ki négy újságíró, valamint egy nyomtatott és egy elektronikus médiumot.

A Csakazértis című újság, a díj névadója a rendszerváltás hajnalának forrongó légkörében híven képviselte a szociáldemokrácia értékeit. Azét a szociáldemokráciáét, amely nagy múltra tekint vissza a magyar politikatörténetben. Hanti biznyságul felmutatott egy 1947. május 1-jei újságot az akkori jelmonddal: „Csak azért is szavazz a szociáldemokráciára!”

Szalai Pálra, a legendás lap jeles munkatársára fia, Szalai Miklós filozófus, történész emlékezett. Apja sosem volt a média szakembere – hangsúlyozta –, ő az értelmiség rétegembere volt. Morális idealistaként kiállt a szabadság, a társadalmi igazságosság, a szolidaritás és a szabadelvűesség eszméiért. Annak árán is, hogy a diktatúrában megfosztották állásától, zaklatta a rendőrség, besúgók hada fojtogatta. Sajnos a rendszerváltásban és az olyannyira vágyott polgári demokráciában csalódnia kellett. Elutasította a folyamatot, amelynek során a politi-

kai elnyomó rezsimet gazdasági érdekek-lobbik uralma váltotta fel. Szalai Pál érzékenyen reagált a visszás jelenségekre, és mindvégig az írott szó elkötelezettje maradt.

A Népszavának odaítélt díjat Németh Péter főszerkesztő és Láposi Elza, a Népszava Lapkiadó Kft. ügyvezető igazgatója vette át. „Olyan hatalommal van dolgunk, amit csak azért is túl akartunk élni” – zárta köszönőbeszédét Németh Péter.

„Ez a díj annyira közel áll testemhez-lelkemhez, hogy egy Nobelre vagy egy Kossuthra sem cserélném el” – fejezte ki örömét Kardos Péter, lapunk, az Új Élet főszerkesztője. Hozzátette: ahogy a köztetek átnevezését figyeli, reméli, az antifaszizmus még nem szabálysértés. Az elismerésről szólva a közönség nagy derültégre közölte: elejét véve a pletykáknak, íme az első kitüntetés, amit nem az életkorának és az orvosi zárójelentésének köszönhetően kap meg.

A harmadik díjazott, Németh S. Szilárd, az ATV hírigazgatója elmesélte, sokan kérdezik tőle, mennyire stabil jelenleg a televíziócsatorna helyzete. A hírigazgató válasza: amíg létezik az Egyenes beszéd, a Híradó, az Újságíróklub című műsor, addig az ATV is megmarad.

Juszt László G. B. Shaw-t idézte: „Élj úgy, hogy elkerüljenek a kitiüntetések.” Hozzátette: azok a díjak, amelyeket nem az állam ad, talán kivételek a szabály alól. Sajtó díját jelképesen megosztotta Benedek Miklóssal, akinek politikai kabaréját az előző héten tiltották le.

„Nagyon untam a régi rendszert, de a mostani helyzetről én is azt érzem, nem ilyen lovat akartam” – mondta Tanács István, a Népszabadság újságírója. Szerencsének tartja, hogy a lap, amelynek munkatársa, még közlő tényfeltáró riportokat. A műfaj által ugyanis a szerző és az olvasó megért egy darab valóságot. Tanács Istvánt ez tartotta meg a pályán. Az idők során ő vajmi keveset változott, annak ellenére, hogy mindenkor ellenfelei 1987–88-ban jobboldali elhajló revizionistának bélyegezték, most pedig már-már a szélsőbalhoz sorolják – fejezte be beszédét.

Az ötödik kitüntetett a Klubrádió volt. Akadályoztatása miatt nem lehetett jelen, munkája elismerését azonban nagy taps fogadta.

Jövőre is kell ilyen díj – hangsúlyozta Schmuck Andor, az MSZDP ügyvezető elnöke. A kritikus szabadgondolkodókra mindig szükség lesz, mert fontos a visszajelzés: nem vagyunk egyedül, számíthatunk egymásra, és a legnehezebb időkben is

szolidárisak vagyunk egymással. Kérte a hallgatóságot, senki ne hagyja magát átvenni, megteveszteni. Ehhez kapcsolódva egy régi családi mondással búcsúzott: „Az idő és az igazság jó barátok – előbb-utóbb minden kiderül.”

Rados Virág

Ferenc pápa fogadta az izraeli államfőt

A pápa és az izraeli elnök félórás négyesemlékező vatikáni megbeszélése elején Simon Peresz arra kérte vendéglátóját, hogy „mindannyiunkért imádkozzon”. A találkozó végén Peresz azt mondta Ferenc pápának, hogy Jeruzsálemben várja, és – tette hozzá – „nemcsak én, hanem Izrael egész népe”.

Peresz szavairól a találkozó elején és befejezésekor jelen levő olasz és izraeli újságírók számoltak be.

Az izraeli elnök egy bibliát adott ajándékként a pápának, amelybe dedikációként A királyok első könyvének sorát írta (2,3): „hogy minden sikerüljön, amit csak teszel, amibe csak belefogsz”.

A Szentzsák közleménye szerint a találkozó témája a „nem kevés konfliktus” sújtotta Közel-Kelet politikai és társadalmi helyzete volt. Szó volt az izraeli–palesztin tárgyalások mielőbbi újraindításáról, hogy „bátor döntésekkel és hajlandósággal mindkét fél részéről a két nép legitim törekvéseit tiszteletben tartó megállapodás” születessen.

Ferenc pápa és Peresz beszélt Jeruzsálem város státusáról, és aggodalmukat fejezték ki a szíriai konfliktus miatt. Olyan politikai megoldást sürgettek az arab országban, amely „a megbékélést és a párbeszédet részesíti előnyben”.

Peresz búcsúzáskor elmondta a pápának, hogy május elsején Assisiben díszpolgárrá avatják, és Szent Ferenc városában imádkozni fog az egyházfőért.

Ez volt az első találkozó a márciusban megválasztott pápa és az izraeli államfő között.

Federico Lombardi szentszéki szóvivő hangsúlyozta, hogy Ferenc pápa szentföldi útjának még nincsen dátuma, de örömmel fogadta a meghívást. „Tudjuk, hogy minden pápa örömmel megy a Szentföldre” – mondta Lombardi.

Az izraeli elnök Tarcisio Bertone szentszéki államtitkárral és Dominique Mamberti vatikáni külügyminiszterrel is találkozott.

Peresz Rómában Enrico Letta olasz kormányfővel is megbeszélést tartott. Ennek témája többek között a szíriai válság, a közel-keleti békefolyamat, Barack Obama márciusban tett izraeli látogatása, valamint az iráni atomprogram volt.

MTI

Az izraeli államelnök ajándéka a pápának: Tónách

Ha kedd, akkor El Al Jumbo

Egyelőre nyolc járatot repült az izraeli légitársaság óriásgéppel Ferihegyre. Egy géppel 420 utas Ferihegyen: menetrend szerinti járaton gyaníthatóan erre még nem volt példa, csak charterekkel, különleges repülésekkel érkeztek ilyen sokan egyszerre hozzánk. Boeing 747 is járt már Ferihegyen, sőt, feltűnik hetenként többször is – teherszállító kiadásban. Most azonban nem az 1-es előtérre, hanem a 2-es terminálhoz várták a gépet, és várják is majd legalább nyolc alkalommal: az El Al izraeli légitársaság mostantól keddenként legalább ennyiszor indít 747-eseket Budapestre, de amint az itteni igazgató, Váradai János elmondta, már folyik az előkészítése két további Jumbo járatnak a nyári időszakban.

Cargo-gépek ide vagy oda, az El Al 747-esének érkezésére bőven volt érdeklődő a sajtó részéről is. A szokásos karbantartások miatt ráadásul a nagy madarat a 13-as pályára hozta (a többivel együtt persze) az irányítás. Mit mondjak, a gyakorlottabb ferihegyi látogatók és hobbi-repülőfotózók számára is látványos volt a Jumbo érkezése és nem túl sok füsttel végrehajtott leszállása. (Igen, tudjuk, hogy a gép diktálja a magasságot, de aki már volt 747-es pilótafülkéjében, emlékezhet rá, hány emeletes a kilátás onnan, vagyis hogy milyen távol s alant vannak a főfutók ...)

Nincs messze a TORA...

Méltóságteljes gurulás után természetesen a tűzoltók díszelgése közepette érkezett az előtérre a hatalmas gép, az ilyen ceremóniákban jártas szemnek az is feltűnt, hogy ez alkalommal a szokásosnál messzebb kellett felállniuk a vízfűgönyös köszöntőhöz a reptéri tűzoltókocsiknak.

A gép a P&W hajtóművek nem is olyan nagy zaja mellett gurult fel a 34-es utashídhöz, és miután sikerült megszervezni egy-két rakománnyal teli pótkocsi átvontatását, immár semmi sem akadályozta, hogy a társaság a fölének

tornyosuló gépben és a hatalmas wingletes szárnyakban gyönyörködjön, no és persze vadul fotózzon és videózzon.

Közben a hagyományos és persze kifejezetten Jumbo alakú torta is megérkezett: mivel az ez esetben érthetően nagyon szigorú biztonsági szabályok miatt kés nem kerülhetett az előtérre, a budapesti izraeli nagykövet, Ilan Mor, a Budapest Airport vezetője, Jos Lammers és Váradai János egy, a kezek összefogásával szimbolizált tortafelvágást hajtott végre a betonon.

Váradai János a rögtönzött apron-sajtóértekezleten elmondta: mint ahogy ez a nyitó Jumbo is csaknem tele volt, a 747-esekre nagyrészt már elfogytak a jegyek, néhány talán még kapható a keddi járatokra, amelyeket nemcsak szerveztek, hanem magánutasok is igénybe vesznek mindkét irányban. A nagykövet az iho.hu kérdésre, miszerint nem lett-e az elmúlt hetek, hónapok eseményei nyomán kissé rossz híre Izraelben Magyarországnak, a mögötte tornyosuló gépre mutatott: ez az igazi cáfolat. Szerinte a magyar főváros az izraeli turisták kedvelt célpontjainak listáján az első tíz hely egyikén szerepel, de a diplomata hangsúlyozta azt is, feladatának tartja, hogy átbillenjen az egyensúly, és egyre több és több magyar turista ismerkedjen meg a modern Izraellel.

Időnk volt: az óriásgépet nem lehet olyan gyorsan felkészíteni a visszaútra, mint egy keskeny törzsűt, ahogy megtudtam, konténerektől függően a fordulódó elhúzódkhat két óra húsz percre is. Újságírók egy maroknyi csoportja felmehetett a gép fedélzetére, ahol a Jumbóknál kicsit szokatlan, mint megtudtuk, az El Al flottájában sem tipikus elrendezést találtunk: a púpon kívül, amely business osztályra volt berendezve, kellemes külön képernyős ülésekkel, az egész gép economy volt, a többi gépen az orr-rész az alsó szinten az első osztályé. Sajnos a pilótafülkét mi sem nézhettük meg, de így is élmény volt bejárni az utasteret, a rengeteg konyhával és mellékhelyiséggel (van még vécé? – kérdezte már kissé talán morózusan a sokadik után a takarítók egyike).

Az El Al budapesti igazgatója kicsit szomorkásan mondta, hogy hát lenne bőven ferihegyi résidő arra, hogy a heti nyolc járatot kibővítsék a társaság, de ki tudja, majd lesz itt nagyobb forgalom, és talán épp a 747-es időszakos beállítása bizonyítja majd, hogy érdemes bővíteni ezen a desztináción is. Egyébként még egy érdekes mellékszöveg van a történetnek: a korábban a szerző által elég sűrűn hallott szóbeszéd mindenképpen alaptalannak bizonyult, miszerint a budapesti légitikéző az elmúlt másfél év változásai nyomán már nem is tud széles törzsu gépeket repülő járatokat fogadni.

Márványi Péter
(Breuerpress)

IZRAELI SZÍNES

Holokausztmúzeumok Izraelben

A holokausztnak szentelt izraeli múzeumok nem pusztán a hatmillió áldozatot követelő náci népirtás történetét mutatják be, hanem a holokauszt történetének történetét is – érzékeltetve, hogy miként viaskodott az ország a történelem egyik legnagyobb iszonyatának terhével.

Az egyik példa az Izrael északi részén, a Lohamei Hagetaot kibucban működő, a varsói gettó harcosságait szentelt ház: alapítói között olyanok is voltak, akik részt vettek a varsói felkelésben. A létesítmény a holokauszt szélesebb értelemben vett tanulságaira kíván kiemelni hangsúlyt fektetni, „a tolerancia etikai parancsára, amely befolyásolhatja az egész izraeli társadalmat”. Ugyancsak a varsói gettó felkelésével foglalkozik – egy kisebb kibucban – egy másik múzeum, ahol a berendező vizuális és hangillusztrációkat alkalmazott. A szemléltetés ottani módszerei nem mindenkinek tetszenek, a baloldali Háárec egyik kommentátora szerint túlságosan emlékeztetnek Disneyland eszközeire.

2005-ben a jeruzsálemi Jad Vasem múzeum is átrendezte anyagát, és létrehozta fennállásának legerőteljesebb hatású kiállítását, amely az emlékekre és az egyéni történetekre összpontosít. A módosítások nem egyszer felidéznek a holokauszt emlékeit őrző, más országokban működő múzeumok gyakorlatát is. Csak hogy Izraelben ez nem csak muzeológiai kérdés.

Dombtetőkre épültek

A holokauszttal foglalkozó legnagyobb intézmények ebben az országban dombtetőkre épültek, amelyekről

nagyszerű kilátás nyílik. A gettóharcosok háza a világ legelső holokausztmúzeuma volt 1949-ben: az épületben bemutatott sötét történetek után a látogató fényes térre lép ki, amely egy római akvaduktra, amfiteátrumra és a tenger felé elnyúló síkságra néz.

A Jad La Jeled kibucban található a világ egyetlen olyan gyermekmúzeuma, amelyet a holokausztnak szenteltek. Itt egy rámpán a sötétségbe ereszkedik a látogató, egyre magasabb falak között kisgyerekek hangjai veszik körül. A maguk egyszerűségében megrázó tárgyak, emlékek között halad. „Mindenki látni fogja a sárga csillagomat, és tudni fogja: ez a kislány hat éves volt, és zsidó volt” – olvasható egy lapon. Végül derűsebbé válik a kép: egy terem már a túlélő gyerekekről szól, aztán maga a galileai síkság következik.

A holokauszt történetének Jad Vasem Intézete saját dombján, az Emlékezés Hegyén magasodik. A legújabb, Dorit Harel által rendezett és Mose Szafdie építész által megvalósított változatában a történelmet a hegybe hasított, felfelé haladó kanyargó ösvény mentén idézik fel. Az út Jeruzsálem dombjai fölött ér ki a napvilágra.

Az ország déli részén található a varsói gettófelkelés vezetőjéről elnevezett Jad Mordechai kibuc, melynek „A holokausztól az új életig” nevű múzeuma hasonló eszközzel él. A látogató itt a szó szoros értelmében alázáll a történetbe, és fokozatosan ismerkedik meg az ellenállás eseményeivel, majd újra kilép a terepre, ahol Izrael függetlenségi háborújának fontos csatáit vívták egykor.

Ezek a múzeumok nem véletlenül kezelik a tájat a történet részeként. Izrael létrehozását az alapítók a

holokausztra adott válasznak és az attól való megmenekülés jelképének tekintették. Az évente megrendezett holokauszt-émléknapon egy percre leáll az ország: megszólalnak a szirénák, az üzletekben szünetel az adásvétel, az autósok az út szélére húzódnak, és kikapcsolják a motort.

Megbékélést segítő programok

A múzeumok igyekeznek erősíteni a holokauszt és az állam megszületése közötti összefüggést. Mind a gettóharcosok háza, mind a Jad Mordechai múzeuma az ország alapítását követő években jött létre, amikor még érezhető volt egyfajta zavartság az Európában meggyilkolt zsidók látszólagos passzivitásával kapcsolatban. Ezért ezek a múzeumok nem a túlélésre, hanem az ellenállásra koncentráltak.

1995-ben viszont a gettóharcosok házában az új oktatási központ már a holokauszt nemzetközi tanulságaira helyezte át a hangsúlyt. Anat Livne, a múzeum igazgatója elmondta, hogy a zsidók és az arabok közötti megbékélést segítő programon dolgoznak, valahogy úgy, ahogy az amerikai Los Angeles toleranciamúzeuma próbálja levonni a holokauszt tanulságait.

A Jad Mordechai vezetője pedig a Háárec hasábjain fejtette ki, hogy intézményében foglalkozni kívánnak a békés együttélésről, de a rasszizmus és az idegengyűlölet témáját sem fogják megkerülni. „Már csak azért sem, mert a varsói gettó hídjánál történt visszaélések nem állnak messze attól, ami manapság a mi júdeai és szamariái ellenőrző pontjainknál megy végbe” – mondta a New York Times által idézett nyilatkozatában.

Komor halálával újra belépni a jelenbe

A két múzeum nem a gyilkos szándékokkal szembeni fellépésben sürgősen nagyobb rugalmasságot, hanem általánosságban hangsúlyozza a tolerancia fontosságát. Ez a felfogás a hasonló amerikai intézményekben is teret nyer, párhuzamosan azzal, hogy a túlélők utolsó nemzedéke is kihal.

A holokausztmúzeumok számára úgy vetődik fel a kérdés, hogy milyen tanulságot adjanak át a látogatóknak. Sokan úgy vélik, hogy az intézmények nem szólhatnak „csak” a holokausztról.

De miért is nem? Vajon megkérdézi-e valaki, hogy a rabszolgásként szentelt amerikai múzeumok miért „csak” a rabszolgáskáságról szólnak?

Az általánosítással elvesznek a részletek, és a párhuzamok is hamisnak bizonyulhatnak. Izraelben ahogy a múzeumok korábbi „tanulságai” halványulnak, mind nagyobb figyelmet fordítanak a múlt felidezésére, az együttérzés felkeltésére. Ez Jad La Jeled gyermekmúzeumában magától adódik, másutt azonban komoly korlátokba ütközik.

A Jad Vasem viszont döbbenetes erejű ellenpélda. Üzenete hagyományos és nemzeti, ami kifejezésre jut mind elhelyezésében, mind létrehozásának módjában: 1953-ban az izraeli parlament, a Kneszet hozott törvényt megalapításáról.

Gondosan kerüli a moralizálást és a pátoszt, közvetlenül nem fogalmaz meg tanulságokat. Am hogy egymást követik a történetek, a tények és az elemzések, a látogató magától kezd felfogni, hogy igazából olyasmiről van szó, ami felfoghatatlan. A múzeum csak sugallja, inkább érzékelteti, mint tanítja: a szívszagató történelem után megadatott mindenkinek, hogy komor halálával újra belépjen a jelenbe. (MTI)

Dali-láz a magasban

Büszke lehetne rám gimnáziumi esztétikatanárom, Veronika néni. Vasárnap Van Gogh, pénteken Salvador Dali. Mielőtt bárki azt gondolná, odahaza az asztal körül kergettek, ha nem néztem meg híres festők tárlatait, le kell szögezmem, Pilchas kollégám csábított egészen Haifáig. A peszáchi szünet után azzal fogadtott, menjünk el a két hétig az országban vendégeskedő kiállításra. „Miért ne, északot amúgy is elhanyagoltam a posztok évek alatt!” – hangzott a felelet. Az már csak a sors különös fintora, hogy a vegyész társ reggel nem volt ott a megbeszélte vonaton, s a fáziskésésnek köszönhetően a kiállításon is elkerültük egymást.

Százak, azaz inkább ezrek zárandokoltak el az utolsó előtti napon (is), hogy gyönyörködjenek a mester festményeiben és szobraiban. Fialatok és idősebbek, karon ülő csecsemők és bortal tipegő nének, bácsik... Csak úgy kígyózott a tömeg a vasútállomásról, az autóbussz-pályaudvarról és a parkolók felől. Sorban állás a biztonsági ellenőrzésnél, a pénztárnál, a bejáratnál és szinte minden egyes képnél... Itt mindenki mindent látni akart. Műértőként magyarázták egymásnak a látogatók az ecsetvonások rejtélyes világát. Jelentem, van még élet a számítógépen túl... Az előcsarnokot és a Hof Hakarmel-i kongresszusi központ nagytermét zsúfolásig megtöltötték a képzőművészeti alkotások (internetes források szerint több mint 500 eredeti festmény és rajz, valamint 35 szobor volt látható) és az egész országból összesereglett közönség. Öröm volt látni ezt a kultúrlehetőséget..., a családokat, ahogy generációk adják át a művészet szeretetét...

Ahhoz képest, hogy mindenféle kuponok (ennek érrefel nagy divatja van) és akciók nélkül a 30 perces Van Gogh Alive mozi 99 sikelbe került, a haifai 89-es jegyár teljesen elfogadható volt.

Dali művészetétől és a tülekedéstől megszedülve tértem át a szomszédos kenyonba (plázába), ahol a hétvége ellenére is jóval kevesebben nézelődtek, mint a szomszédos „múzeumban”.

A félnapos kiruccanás tartogatott még egy látványos programtervet: az összejáratásról találtam rá az Azrieli Center kilátójának weboldalára. Hány-szor vágtam már át a bevásárlóközpont a Hashalom pályaudvarra menet vagy jövet, s még sosem jutott eszembe, hogy fel kéne ugrani a 49. emeletre, s 189 méter magasból gyönyörködni az 1909-ben alapított városban és környékében.

Egy biztos, ha ezúttal mutatom majd be Tel-Avivot egy-egy látogatónak, az obszervatóriumot nem hagyjuk ki!

Dr. Paszternák András

Zacskóban gyakorolt vallás

Nem kis feltűnést keltett az a légi utas, aki műanyag zsákba csomagolta magát az egyik izraeli légi járaton. Az ortodox zsidó utas valószínűleg azért próbálta magát így módon megvédeni, mert kohanita, s emiatt – a rá vonatkozó előírások értelmében – tilos halottakkal érintkeznie (hacsak nem közvetlen hozzátartozója az elhunyt), illetve temető felett átrepülnie. A Tel-Aviv melletti Ben Gurion nemzetközi repülőtér körül pedig négy temető is található.

(hir24 nyomán)

Merénylet készült a Siratófalnál

Öt palesztint vádolnak egy, a jeruzsálemi Siratófalnál tervezett merényletkísérettel. Fegyveres támadásra és emberrablásra készültek – számolt be az izraeli Jerusalem Post.

A kerületi államügyész irodája által a kerületi bíróságon ismertetett vádirat alapján öt, 20–25 év közötti palesztin férfi tervezett merényletet imádkozó zsidók és biztonsági őrök ellen a Siratófalnál.

A vádirat szerint a vádlott, *Nor Hamdan* 2013 februárjában határozta el, hogy támadást indít a falnál imádkozó hívők és biztonsági őrök ellen. A tervéhez pedig állítólag ő toborozta a másik négy palesztin férfit is, velük hozta létre a terrorsejtet.

Hamdan kapcsolatokat alakított ki más terrorszervezetekkel is, többek között azzal a céllal, hogy fegyvereket szerezzen be és teszteljen. A kialakított terrorsejt többször találkozott, egyeztetett februárban és márciusban, és szándékukban állt segíteni más ellenséges terrorszervezeteknek is az Izrael ellen irányuló támadásokban – áll az ügyészési dokumentumban. Az izraeli YNet News hírportál szerint lőgyakorlatokat is tartottak a Kalandja nevű ellenőrzési pont közelében, valamint kézigyránatókat és robbanóanyagokat is teszteltek.

Következő lépésként a vádirat szerint a terrorsejt tagjai azt tervezték, hogy fegyverrel felszerelkezve izraeli katonát rabolnak el, megölik és ellopják fegyvereit, amelyeket felhasználhatnak későbbi terrorakciókban.

atv.hu / JPost / YNet News

Csökkenő harci kedv?

A Kelet-Jeruzsálemben működő, magát független újságírói testületnek mondó palesztin Communication Center legutóbbi felmérése azt mutatja, hogy a palesztin népesség mintegy 60 százaléka ellenzi az Izrael elleni katonai jellegű támadásokat, beleértve a Gázai övezetből kiinduló rakétatűzelést.

A felmérést 1200 gázai és nyugati parti (ciszjordániai) palesztin arab lakos válaszára alapozták. A válaszadók 31 százaléka a fegyveres harcot támogatja izraeliek és zsidó célpontok ellen – ami jelentékeny, 20 százalékos csökkenést mutat az előző, 4

hónappal korábban végzett hasonló felmérés adataihoz képest, amelyet közvetlenül a Gázai övezetből jövő rakétatámadások elhallgattatására indított Felhőszlop hadművelet után tartottak.

A felmérés azt is jelezte, hogy a palesztin lakosság közel kétharmada ellenzi az Izraellel felújítandó béke-tárgyalásokat – amennyiben Izrael nem állítja le a zsidó települések fejlesztését a Nyugati Parton.

(Forrás: A Kol Jiszráél, az Izraeli Rádió hírportálja)

Halmos László, Rehovot

Gáz van Izraelben

Négy évvel ezelőtt, 2009 januárjának egyik reggelén az izraeliek az az örömhír fogadta, hogy óriási földgázmezőket fedeztek fel a Földközi-tengeren.

Akkor még nem lehetett pontosan tudni azt, ami mára egyértelművé vált: a Tamar (datolya) és a Laviatán (bálna) nevű mezők az utóbbi tíz év legnagyobb tengeri lelőhelyei.

Az eddig felfedezett gázmezők becsült készlete 1480 milliárd köbméter. Pénzben kifejezett értéke, mai árakon számolva, még a legóvatosabb becslések szerint is 250 milliárd dollár.

A tervek szerint két év múlva az izraeli áramtermelés 60%-a gázra fog alapozódni, négy év múlva pedig eléri a 90%-ot.

Természetesen a kitermelés nem két fillér. Egy kutatófúrás költsége 100 millió dollár, és az úszó fúrótorony is milliárdokba kerül.

A Tamar gázmezőn a befektető csoportoknak – élükön az amerikai Nobel Energyvel – 3,25 milliárd dollárt kellett investálniuk.

Az, hogy gázt találjanak Izraelben, nem kis feladat elé állítja az országot. Eddig csak a területi felségvizet kellett ellenőriznie, ami a szárazföldtől számítva 23 kilométer, így ez Izrael esetében 4000 négyzetkilométert jelent.

A gazdasági felségvizek határa 200 km-re húzódik a szárazföldtől, illetve 400 kilométernél közelebbi ország esetén (Ciprus) a felezővonalon.

Izrael gazdasági felségvize mintegy 28 000 négyzetkilométer, ami az ország szárazföldi területénél hatezer négyzetkilométerrel nagyobb!

A gazdasági felségvizet illető kérdéseket Izrael és Ciprus között államközi szerződés szabályozza. (Egyébként a ciprusi vizeken is nagy mennyiségű gázt fedeztek fel.)

Mivel Libanonnal egy kis területről vita van, ezért a konfliktust megelőzendő, Izrael oda nem ad ki kutatási engedélyt. Hasonló kis területről van vita Egyiptommal is, ahol a problémát úgy oldották meg, hogy a területhez közel eső két izraeli gázmező kitermelésébe bevonták az olasz Edison céget, amely az egyiptomi oldalon is működik.

Miért beszélek annyit az ellenőrzendő területekről, azok nagyságáról?

Azért, mert a fúrótoronyok remek célpontul szolgálnak a terroristák számára, mivel a szíriai és a libanoni tengerparton föld-víz rakétákat telepítettek, és az egyiptomi haditengerészet hajókat és tengeraltatókat vásárol.

Egy sikeres támadás nemcsak közvetlen kárt okozna, de egyéb következményei is lehetnek. Ilyen következmény például, hogy a biztosítótársaságok olyan mértékben emelnék a díjat, amitől a kitermelés jövedelmezősége kérdésessé válna.

Az úgy stratégiai fontossága miatt végül is a kormány úgy döntött, hogy a biztonsági kiadások felét átvállalja, és a lényegesen megnövekedett védendő területre való tekintettel megerősíti a haditengerészetet. Izrael hárommilliárd dollárért négy szupermodern cirkálóat vásárol, de egy ilyen hajó építési ideje négy és fél év, ami azt jelenti, hogy a problémát egyelőre a meglévő eszközökkel kell megoldani.

Március utolsó napján a Tamar gázmezőről megkezdődött a gázszállítás az asdodi kikötő előtti lévő fogadóállomásra, és onnan a szárazföldre.

leharblog

MAGÉN ISTVÁN

A forradalom és a zsidók (4.)

Olvasonapló

Batthyány Lajos miniszterelnök 1848. április 20-án proklamációt adott közre. Hogy megnyerje a folytonos zsidóellenességet szító „nyárs-polgárokat”, kimondta a zsidóknak a nemzetőrségből való kizárását. Felhívó lépését azzal a „muszáj hazugsággal” – így nevezi Horn – indokolta, hogy „tekintettel a mostani izgatott hangulatra, a zsidó előljáráság kérését teljesíti, és minden zsidó nemzetőr ideiglenes lefegyverzését elrendeli”.

Tehát a miniszterelnök, hogy „becsületét mentse” – írja Horn –, úgy tett, mintha nem a polgárság kirekesztő követelését teljesítene, hanem a zsidók külön ez irányú kérésének eleget téve mentené fel őket a nemzetőrségben való részvétel alól. Hogy ezzel a zsidókat „gyáva-sággal vádolta, hogy ennek révén igazságtalanul csúffá tette őket és ellenségeiket további, még pimaszabb fellépésre bátorította, mit törődött a mindenható miniszterelnök (...) ha a fő célt elérte, a nyárspolgárság kielégült?” – kérdezi a pamflet írója szenvedélyesen. Venetianer Lajos A magyar zsidóság története című kiváló munkájából megtudhatjuk, hogy az időközben egyre inkább a politika középpontjába került Pesten falragaszok jelentek meg, melyek fenyegetést jelentettek a népek, és „vagyongyűzlésre bujtogattak”. Az április 19-én megtartott népgyűlésen Pest polgárai négy pontba foglalták követeléseiket, melyek közül az első kettő szociális jellegű volt, további kettő pedig így szólt: „3. A zsidók űzessenek ki az országból. 4. zsidók ne vétsenek fel a nemzetőrségbe.”

Batthyány gróf, a szabadságharc későbbi vértanú miniszterelnöke a négy pontból egyet teljesített, hogy a másik hármat elvetesse. Bármilyen keserű is volt ez az áldozat a zsidóság számára, talán mégsem volt a legrosszabb... Száraz György híres tanulmányában a Pozsonyban lezajlott márciusi, áprilisi eseményekkel kapcsolatban így vélekedik: „Ekkor, a reménytelen várakozás közepette, Pozsonyban feltámadt a középkor.” De lépünk kicsit vissza az időben. 1848. január 21-én, amikor az ún. honosítási törvényjavaslat a pozsonyi országgyűlés főrendiházánál járt, olyan szenvedélyes vita alakult ki, hogy a törvényhozás termékből kiszűrődő hangok az utcán várakozó tömeg hangulatát feltüzelték a zsidók ellen. Zavargás tört ki a városban, melynek hatására az utcákon tomboló antiszemita örület miatt az országgyűlés a már elfogadott törvényjavaslatot, mely kimondta, hogy valláskülönbség nélkül mindenki kapjon választójogot, visszavonta.

Pozsonyban a legszélsőségesebb rebelliónak, a népharagnak nevezett tombolások hagyományai voltak. Horn nagylelkű pártatlanságát bizonyítva azzal próbálja menteni a pozsonyiakat, hogy ezen események az ún. interregnum, hatalmi vákuum időszakára estek, valamint hogy a pozsonyi követelések ha nem is a „kor szellemén”, de a törvény betűin alapultak. Megemlíti azt is, hogy „ebben a határon elterülő, és kezdet-től fogva nem túlzottan magyar érzelmű városban és megyében” az új kormányférfiak „nem élvezték a nép rokonszenvét”.

Horváth Mihály Huszonöt év Magyarország történetéből című munkájában olvashatjuk: „Pozsony iparosainak előítéletes alsóbb osztályai (...) dühös csapatokban támadták meg a zsidók lakásait, vagyonukat szétrombolták, személyeiket vad

bántalmazással illették. Csak fegyveres erő fékezte meg az előítélet és a szennyes, érdek szülte gyűlölet vérengző kitörését.”

Venetianer Lajos fent említett munkájában részletesen kifejti, hogy „[a] zavargás, mely a Pesti Hírlap március 24. számában közölt jelentés szerint három napig folyhatott az országgyűlés szeme láttára, nemcsak Pozsonyra szorítkozott, (...) ugyanazon okok ugyanazon okokat szültek Nagyszombatban, Vágújhelyen, Székesfehérvárott, Szombathelyen és Pesten is”. A miniszterelnök talán kellő átgondoltságot és bölcsességet mellőz – vagy talán éppen túlságosan is bölcs – rendelete nem az egész zsidóságot dobta oda koncként, csak azt, ami a legfontosabb: a becsületét.

„A borzalmas zsidóüldözésekről, melyek április 19. után számos helyen előfordultak, itt számot adni mind számunkra, mind az olvasó számára igen fáradságos lenne” – írja Horn.

Egy szemtanú beszámolója szerint „[r]itkán (...) zavarták meg a húsvéti ünnepet oly keresztényietlen módon, mint ezúttal április 23-án vasárnap este...” Azt írja: „óriási bunkókkal felszerelve ezek a fickók könyörtelenül ütni kezdték minden izraelitát, aki balszerencsére a közelben tartózkodott.”

A lánglelkű márciusi ifjak tiszta forradalmát a csöcselék beszennyezte. Ez még akkor is így van, ha – mint szintén Horn beszámolójából megtudjuk – a pogrom eseményeiről értesülve a pozsonyi nemzetőrség parancsnoka, gróf Eszterházy Kázmér azonnal riadót fűjt, felperegtek a dobok, a nemzetőrökkel egy időben „néhány katonai század” is kivonult. A csöcselék már nemcsak a zsidó utcát támadta, hanem a középületeket is, így a Hermann Todesco-alapítvány épületét is, tört, zúzott. A küzdelemben a nemzetőrség, „melynek élén sok kiváló szellemű polgár volt található”, maga is veszteségeket szenvedett. Egy „bécsi keresztény által adományozott értékes iskolai könyvtár könyveit”, továbbá a szertár eszközeit az utcára hajgálták. Aztán a Mihály kapunál, valószínűleg véletlenül, eldőrdült az egyik katona fegyvere, és valahol, egy utcai kapunál, egy civil holtan rogyott össze. Most már „a népi szenvedélyek támpontot találtak, a lázadás fokozódott, és a felzúgott hangulat a dühöngésig emelkedett” – olvashatjuk Horn Ede A forradalom és a zsidók Magyarországon című vitairatában. Félreverték a harangokat, az egész város háborgott a kiontott vér miatt. És mindenki „az izraelitákat szidta, mint e tett okozót...”

Ha a kő esik a korsóra, jaj a korsónak, ha a korsó esik a kőre, jaj a korsónak. Akár így, akár úgy, jaj a korsónak! (Eszter Rabba)

Horn Ede, a kiváló újságíró, politikus és rabbi egy jótányit sem engedve az objektivitásból, nyomatékosan kijelenti: „De jól jegyezzük meg, ez nem csupán zsidóüldözés volt, hanem szemérmetlen lopás, fosztogatás és orgazdaság... (...) És szándékos bujtogatás volt, melynek sok vezére volt, és jóllehet szegény kimondani, polgári vezerei...”

Horn gúnyol, mutatóját felemelve figyelmeztet, önvizsgálatra készlet, megfedd, mindent a pamflet szabályai szerint. Remek stílusú, hajlékony, fordulatos magyar nyelvét az eredetileg németül megjelölt vitairat fordítójától, Fenyő Istvántól kapta, de átút a fordításon a magyarul is kiválóan tudó szerző íráskészsége, a publicisztikai képesség, a gyors reagálás, rendszerezni és megkülönböz-

tetni tudás, melyek judaisztikai és világi képzettségéből egyaránt származhattak. Ostorozza a belügyminisztériumot, Szemere belügyminisztert, aki termékeny „proklamációkvács-műhelyében” büntetésekben bővelkedő, nehezen értelmezhető, terjengős stílusú rendeleteket hozott, „minekután”-okkal és „miután”-okkal telezsúfolt, tudálékos, hivatali nyelven, melyeket megjelentetett a hivatalos lapokban, és melyekből a „szegény pozsonyi zsidók” megtudhatták, hogy Pozsonyban egy Tarnóczy Kázmér nevű kormánybiztos „fogyasztja a napidíját”. Közben tovább terjednek a vad pogromok, zsidóverések pozsonyi mintára olyan kisebb településeken is, mint Szered és Nádasd, ahol korábban nyoma sem volt a zsidóellenességnek, és most sem volt okuk ilyesmire.

„Mindazonáltal vétenék a történeti igazság ellen – véli –, ha azt akarnánk elhítni, hogy ezek a szörnyű üldözések semmi többet nem idéztek elő a zsidók ügyében.” Kópéskodik, hunyorog, az olvasóra kacsint. Azért történt még egy és más. Ne higgye az olvasó, hogy a hatóságok cserbenhagyták a zsidókat! Pozsonyban például elrendelték, hogy minden zsidó, aki a zsidónegyeden kívül lakik, 24 órán belül köteles a városból kiköltözni. Meg hogy minden üzletet, mely a „rácsón”, vagyis a gettón kívül van, haladéktalanul be kell zárni véglegesen. Pesten például, ahol bizonyára nem kevesek sajnálatára gettó nem létezett, elrendelték: „...háztulajdonosoknak és szállásadóknak ezenel köteleességül tétetik, hogy házaikba, illetve szállásaikba lakhatási engedéllyel el nem látott izraelitákat befogadni annál is inkább tartózkodjanak, mivel ellenkező esetben nemcsak az azok kiutasításából rájuk eső károkat fogják viselni, hanem azonfelül rendőri fenyíték alá is eshetnek...”

(folytatjuk)

Mártír-istentiszteletek 2013

Május 26.		
Baja	11.00	Ady E. könyvtár temető
Mosonmagyaróvár	14.00	zsinagóga, temető
Nagykanizsa	10.30	zsinagóga
Pásztó	9.30	emlékmű
	10.00	temető
	11.00	temető
Sárbogárd	16.00	városi emlékmű
Nyíregyháza	10.00	temető
	11.00	temető
Június 2.		
Kispest	11.00	temető
Devecser	12.00	temető
Miskolc	11.00	temető
Salgótarján	11.00	temető
Tata	10.00	temető
Tatabánya	13.30	temető
Zalaegerszeg	10.30	zsinagóga
	12.00	temető
Június 9.		
Eger	14.00	temető
Győr	11.00	temető
Révkomárom	10.30	temető
Ács	14.30	temető, emlékmű
Nagygyőr	17.00	emlékmű
Gyöngyös	11.00	temető
Sátoraljaújhely	14.00	temető
Kiskunhalas	11.00	zsinagóga
Június 16.		
Balassagyarmat	11.00	temető
Debrecen	10.00	temető
Esztergom	11.00	temető
Kápolnásnyék	16.00	temető
Szécsény	11.00	temető
Székesfehérvár	11.00	temető
Cegléd	9.30	imaterem
Nagykörös	11.30	zsinagóga
Kecskemét	14.30	temető
Június 23.		
Kiskörös, Kecel, Soltvadkert	15.00	Frankel-zsinagóga
Karcag	11.00	temető
Nagykátá	10.30	temető
Június 30.		
Békéscsaba	15.00	zsinagóga, emlékpark
Dombóvár	14.00	temető
Gyula	12.00	temető
Hódmezővásárhely	16.30	temető
	18.00	zsinagóga
Kaposvár	10.00	zsinagóga
Szeged	10.00	holokauszt-emlékmű
	11.00	zsinagóga
Vác	10.00	zsinagóga
Veszprém	10.00	temető
Újpest, Rákospalota	18.00	újpesti zsinagóga
Szolnok	11.30	zsinagóga
Július 7.		
Jászberény	11.00	temető
Sopron	11.00	temető
Pécs	10.30	zsinagóga
Szombathely	10.00	imaterem, temető
Tapolca	13.30	emléktábla
Július 14.		
Szekszárd	10.30	volt zsinagóga

A további időpontokat folyamatosan közöljük. Kérjük olvasóinkat, hogy az időpontokat, helyszíneket rendszeresen kísérik figyelemmel, mert változás lehetséges!

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Franciaország, Korzika

A Sud-Ouest regionális napilap írást közöl arról, hogy amikor a vichy bábkormány 1941-ben elrendelte a külföldi számozású zsidók összegyűjtését, Korzika volt az egyetlen francia megye, ahol a helyi hatóságok nem hajtották végre a parancsot, és egyetlen zsidót sem engedtek elhurcolni. A bátor cselekedet elsősorban Paul Balley prefektus és munkatársai emberségének köszönhető, akik a Vichyből érkező utasításokat visszaküldték a feladónak. A megmenekültek és leszármazottaik által alapított „Tisztelet a francia falunak” szervezet a zsidók megmentéséért köszönetét nyilvánította a Korzikán lévő Canari település polgárainak. A sziget legnagyobb városának, Bastiának zsidó lakosai kezdeményezni fogják, hogy a Jad Vasem nyilvánítsa Korzikát az „Igazak szigetének”.

Egyiptom

Az Associated Press hírügynökség jelentette, hogy az egyiptomi zsidó közösség a 60 éves Magda Harunt választotta elnökévé, aki a közelmúltban 82 éves korában elhunyt Carmen Weinstein utóda lett. A Muzulmán Testvériség szervezetéhez kötődő egyiptomi államfő, Mohamed Murszi közleményben méltatta

Weinstein asszony tevékenységét. Az Alexandriában született Magda Harun a kairói egyetemen szerzett iparművészeti diplomát, és egy szabadalmi ügyekkel foglalkozó vállalatot irányít. Izrael Allam kikiáltása után mintegy 65 000 zsidó hagyta el az országot, és csak kisebb közösségek maradtak Kairóban és Alexandriában. Ma már csak mintegy negyven zsidó él az országban. Harun asszony kijelentette, hogy fő tevékenységének a zsidó örökség megőrzését tartja. A kis közösség tagjainak túlnyomó többsége idős nő, akik szociális ellátásra és gondozásra szorulnak. Az új elnök hangsúlyozta, hogy feladataik közé tartozik az elhunytak méltósággal történő eltemetése is.

Portugália

Spanyolországot követően az Ibériai-félsziget kisebbik államában, Portugáliában is megszavazta a parlament a 16. században elűzött zsidók leszármazottainak az állampolgárság megadását, amennyiben „portugál eredetű szefárd közösséghez tartoznak”. A feltételek között szerepel, hogy a jelentkezőknek közölniük kell szefárd nevüket és bizonyítani, hogy az otthoni érintkezésben a ladino nyelvet is használják. A törvény mentesítést ad a más kérelmezőkre vonatkozó, legalább hat éves folya-

matos portugáliai tartózkodás alól. José Ulmann Carp, a zsidó közösség vezetője kijelentette, hogy az új rendelkezés hozzájárulhat a mintegy 1000–1500 fős tagság létszámának növekedéséhez. Érdeklődés elsősorban Törökországból várható, ahol sok Portugáliából elmenekült zsidó telepedett le.

Nagy-Britannia

A brit zsidó szervezetek rendezésében kiállítás nyílt meg Londonban, amely olyan muzulmánokat mutat be, akik a holokauszt idején zsidókat mentettek. Hetven személy fényképe és története szerepel, akiket üldözött embertársaik segítségével a Jad Vasem a közelmúltban a Világ Igazai közé sorolt. Közöttük található a boszniai Hardaga család, akik 1943-ban megmentették a deportálástól a Kavilio családot. Az események különös fordulata, hogy a boszniai háború idején viszont Kaviliónak nyújtottak védelmet egykori muzulmán segítőknek. Fijaz Mugal, az Igaz Ügyek karitatív szervezet igazgatója szerint „a kiállítás is ösztönözheti mindkét felekezet fiataljait, hogy keressék az együttműködés lehetőségét”. Natan Levi rabbi, a tárlat szervezője kijelentette, hogy a program különleges hivatalkot a két közösség között, mert a történetekre együtt tudnak emlékezni.

kovács

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogorrógtítés minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdentel.hu és www.mini-implantatum.hu

Manikűr, pedikűr. Hívásra házhoz megyek. 06-20-551-4580.

Otthoni szakápolást vállalunk Budapest területén, szükség esetén egyedi szakorvosi ellátással és gyógyászati segédeszközök helyszínen telepítésével. Együttműködünk a házi orvossal, kórházi szakorvosokkal. Kóser étkeztetést is biztosítunk. Szakmai működési engedéllyel és felelősségbiztosítással rendelkezünk. Tartós megrendelés esetén árkedvezményt adunk. E-mail cím: alarmcentrum@alarmcentrum.hu, 24 órás telefon: +36-30-443-1016.

Licites eljárással eladó ingatlanok!

Bp. III., Czetz János u. 67. sz. alatt 30 m²-es garázs. Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft.

Gyömrőn 730,35 m²-es kastély 9398 m²-es telekkel és 9758 m²-es kerttel. Kikiáltási ár: 95 000 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 604 m²-es telek. Kikiáltási ár: 3 900 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 603 m²-es telek. Kikiáltási ár: 3 860 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 620 m²-es telek. Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft.

Sárbogárd, Ady Endre úton 38 m²-es, egyszobás, komfortos örökklakás. Kikiáltási ár: 3 900 000 Ft.

Göd, Teleki Pál utcában 535 m²-es telken 53 m²-es, kétszobás, összközműves, teljes lakóingatlan melléképülettel (9,4 m²). Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft.

Az ingatlanokról a 30-355-9541 vagy a 30-217-3460 telefonszámon lehet érdeklődni munkaidőben.

VIII. kerületi, Blaha Lujza tér melletti, 55 m²-es, pompás lakóingatlan lakottan fél áron eladnám. Csak megbízható egyének jelentkezését várom, zsan101@t-online.hu

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

Klinikai szakpszichológus: szorongás, depresszió, pszichoszomatikus tünetek, stresszoldás, párkapcsolati problémák kezelése. www.franksuzsa.hu, 30-236-9656.

Az önkéntes munka Izraelben továbbra is folytatódik! Magyar csoportok indulnak június 9-én, június

16-án és augusztus 11-én. Jelentkezés Deutsch Jánosnál: lljano@free-mail.hu, 06-20-233-8454.

Budapest belvárosában üdüljön fél áron. +36-20-935-4867.

GÁBOR ESZMERALDA becsüsműgyűjtőnő elsőként, legmagasabb áron, készpénzért vásárol judaikat, továbbá festményeket, csillárt, bronztárgyat, bútorokat, ezüsttárgyakat, tört vagy fazonarányat, porcelánokat, herendit, meissenit, Zsolnayt, Kovács Margit, Gorka Géza alkotásait is. Egyebeket, órákat, teljes hagyatékot. Kiszállítás, értékbérlés díjtalan, vidékre is. Üzletünk: II., Fő u. 67. Tel.: 06-1-364-7534, 06-30-382-7020.

Eladom József körüti, 126 m²-es, négyszobás, erkélyes, utcai, közepes állapotú, nagypolgári lakásom liftes, szép házban, a Rabbiképző Egyetemtől 100

méterre. Irányár: 22 millió Ft. Ingatlanos ne hívjon! 06-70-402-3037.

Tóthné Hűvös Katalin fogtechnikus mester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfehérítő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz házhoz megyünk. Hétfői ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. I. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

KASTÉLYOK BERENDEZÉSÉHEZ vásárolok nagyméretű, kisméretű festményeket, EZÜSTTÁRGYAKAT, 12 vagy 6 személyes (akár hiányos) evőeszközökészletet, cukordobozokat, gyertyatartókat, tálcaikat stb., Kovács Margit, Gorka kerámiákat, herendi, meissenit, Zsolnay porcelánokat, régi álló, fali, asztali díszórákat, antik, barokk bútorokat, tabernákulumot, szekretert, reneszánsz dolgozószobát, bronz-, fa-, márványszobrokat (hibásakat is). Teljes hagyatékért első vevőként a legmagasabb árat fizetem, KÉSZPÉNZBEN. Díjtalan kiszállítás, értékbérlés, vidékre is. Üzlet tel.: 201-6188, 06-20-323-4104.

70-es külföldi tanárnő budapesti látogatására társat keres. „Színház, műemlékek” jellegre a kiadóba.

A MAZSIHISZ–MAGYAR ZSIDÓ MÚZEUM
TISZTELETTLEL MEGHÍVJA ÖNT

VILLÁNYI ANDRÁS
DR. SCHEIBER SÁNDOR KORA ÉS KÖRE

CÍMŰ FOTÓKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
2013. május 21-én, kedden, 17 órakor

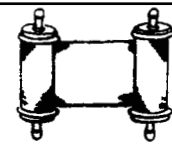
MEGNYITÓBESZÉDET MOND:
PROF. SCHÖNER ALFRÉD
AZ ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ – ZSIDÓ EGYETEM REKTORA
BENEDEK ISTVÁN GÁBOR ÍRÓ

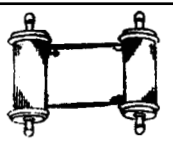
HELYSZÍN: MAGYAR ZSIDÓ MÚZEUM
Budapest VII. kerület, Dohány u. 2. II. emelet

NYITVA TARTÁS:
2013. május 21.–augusztus 18.
vasárnap–csütörtök: 10.00–18.00
péntek: 10.00–16.30

Támogatók: MAZSIHISZ, MAZSÖK ÉS A BZSH DOHÁNY UTCAI KÖRZET
Összeállította és rendezte: Zrinyifalvi Gábor és Villányi Zsuzsanna

IMAI DÓK

Templomok	Péntek este Máj. 17.	Szombat reggel Máj. 18.	Péntek este Máj. 24.	Szombat reggel Máj. 25.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	19.00	9.30	19.00	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iubavicsi)	19.30	9.00	19.30	9.00
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfuvaros u. 4. Rabbiképző-ORZSE (Sheiber S. u. 2.)	19.00	8.00	19.00	8.00
Kazinczy u. 27.	18.00	9.00	18.00	9.00
Alma u. 2.	20.10	8.00	20.20	8.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	18.00	8.45	18.00	8.45
Páva u. 39.	17.30	7.30	17.30	7.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.30	18.00	9.30
Berzeviczy u. 8.	19.00	9.00	19.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Desseffy u. 23.	20.10	9.00	20.20	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.30		17.30	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykörösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	19.50	8.00	20.00	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	19.50	8.00	20.00	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Füredi u. 1.)	18.30	10.30	18.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.00		18.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	18.00		18.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	

NAPTÁR

Május 17. péntek	Szíván 8.	Gyertyagyújtás: 7.58
Május 18. szombat	Szíván 9.	Szombat kimenetele: 9.14
Május 24. péntek	Szíván 15.	Gyertyagyújtás: 8.06
Május 25. szombat	Szíván 16.	Szombat kimenetele: 9.24

Hírek, események röviden

– **NÜB-meghívó.** A Nácizmus Üldözötteinek Országos Egyesülete tisztelettel meghívja tagjait rendes évi közgyűlésére és tisztújító választására. Helye: a Mazsihisz Síp u. 12. II. emeleti Díszterme. Időpontja: 2013. május 22., szerda, 13 óra. Megjelenésére feltétlenül számítunk! Frisch György elnök.

– **Erdőkertes** (Pest megye, eredeti nevén: Erdőváros) önkormányzata emlékparkot kíván létrehozni a településen 1944-ben működő zsidó munkatábor lakóinak tiszteletére. A projekt keretében belül kutatómunka kezdődött a tábor lakóinak névsora és a tábor teljes történetének felkutatása érdekében. Mindenkit, aki információval rendelkezik, arra kérünk, segítse munkánkat, és jelentkez-

zen az alábbi címen: erdovaras@freemail.hu, http://www.facebook.com/ErdovarosiMunkaszolgaltatok. Ujvári László.

– **Füredi nyaralás.** A Mazsihisz balatonfüredi üdülője az idén július 1-jétől augusztus 20-ig tart nyitva. Szeretettel várjuk kedves vendégeinket. A szobák két- és négyágyasak, fürdőszobával, színes televízióval. Napi háromszori étkezést biztosítunk, valamint figyelembe vesszük egyéni kéréseket is. Jelentkezni lehet a 413-5571-es telefonon a Szociális Osztályon.

– **Apró József,** az 56-os Hagyományörző Veteránok Világszövetségének elnöke és Marton József vezetőségi tag részt vett az ausztráliai hősök napján rendezett megemlékezésen, valamint koszorút helyezett el a Mazsihisz és a szabadságharcos egyesület nevében a solymári temetőben.

– **Holokauszt Emlékközpont.** Cím: Budapest IX., Páva utca 39. Nyitva: hétfő kivételével naponta 10–18 óra között. Telefon: (1) 455-3333. Honlap: www.hdke.hu. E-mail:

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:
Kardos Péter
Olvasószerkesztő:
Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos:
Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám:
11707024-22118480
OTP SWIFT kód:
(BIC) OTPVHUB
IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(80)-444-444-es ingyenes zöldszámon.

Szedés, tördelés:
WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák:
mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

A Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalása Magyarország önkormányzatai közterületeinek elnevezéseiről a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben biztosított felhatalmazás alapján

Tolbuhin	nem javasolt	MTA BTK-T/5-6-1/2013	diktatúra magyarországi megalapozásához, neve közterület elnevezésére nem használható.
Új élet	használható	MTA BTK-T/5-31-1/2013.	Bár az „Új élet” elnevezés a kommunista diktatúra idején is gyakori volt, jelentése önmagában nem utal a kommunista diktatúrára, használata egyházi intézményekhez is kötődik (kiadó, folyóirat). A kifejezés a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 14. § (2) bekezdése szerint XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül nem utal, így köztéri elnevezésként használható.
Újvilág	használható	MTA BTK-T/1833-7-1/2012.	Bár az elnevezést használhatták a szocializmus szinonimájaként (pl. Újvilág Termelőszövetkezet) is, mára ez a jelentés kikopott, és a

Ön szereti a zsidókat?

Ön szereti a zsidókat? A kérdésre nem adható jó válasz. Sem a nem szeretem, sem a szeretem nem helyes. Zsidó ugyanis sokféle van. A becsületeseket, kedveseket, tehetségeseket, nagylelkűeket szeretem, a gonoszakat, irigyeket, a bűnözőket pedig nem. Olyan, hogy „zsidók” pedig nincs. Nem létezik ugyanis olyan ember, akinek csupán egyetlen tulajdonsága van, az, hogy zsidó.

Ön szereti a cigányokat? A kérdésre nem adható jó válasz. Sem a nem szeretem, sem a szeretem nem helyes. Cigány ugyanis sokféle van. A becsületeseket, kedveseket, tehetségeseket, nagylelkűeket szeretem, a gonoszakat, irigyeket, a bűnözőket pedig nem. Olyan, hogy „cigányok” pedig nincs. Nem létezik ugyanis olyan ember, akinek csupán egyetlen tulajdonsága van, az, hogy cigány.

És szereti ön a magyarokat? A kérdésre nem adható jó válasz. Sem a nem szeretem, sem a szeretem nem helyes. Magyar ugyanis sokféle van. A becsületeseket, kedveseket, tehetségeseket, nagylelkűeket szeretem, a gonoszakat, irigyeket, a bűnözőket pedig nem. Olyan, hogy „magyar” pedig nincs. Nem létezik ugyanis olyan ember, akinek csupán egyetlen tulajdonsága van, az, hogy magyar.

Bornai Tibor blogja

SPÁNN GÁBOR

A trükk

A történet, amit most megosztok Önökkel – ha megíszelnek kitarató figyelemmel –, hatéves, de úgy érzem, hogy szavatossága nem járt le, mert az emberi hisztériás örök életű. Akiől hallottam, egy idős ügyvéd barátom. Poharazgatás közben mesélte el nekem a bevezetővel, hogy ő, aki egy fél életet töltött el bűnözők védelmével, és minden második ügyfele a köpenicki kapitány magyar klónja lehetett volna, évtizedeken át szegyelette, hogy áldozatul esett egy fapados szélhámos trükknek. Mivel tudta, hogy újságíró vagyok, hozzátette, megírhatom történetét, de egyetlen kikötése van: csupán akkor, amikor ő már megvette egy útra szóló menetjegyet Kharón ladikjára. Nemrégem tettem ki, 96 éves korában. Zsidó ember volt, vallását vállalta, de nem gyakorolta. A történet szempontjából egyébként ez közömbös is. Ezelőtt jó 30 évvel már neve volt a szakmában, és mivel felesége korán meghalt, újabb társat pedig nem választott, ügyvédi munkája volt a hobbija, meg a zene. Szinte mindenki tudta róla, hogy egyedül él, de sosem magányos. Történt, hogy egyik nap reggel korán csöngették a lakásán. Az akkor már idős ügyvéd pizsamában ment ajtót nyitni. A folyosón egy 20 év körüli, csinos fiatal hölgy állt, kezében egy cédulával, amin az ügyvéd neve és pontos címe állt. Az eladó lakás ügyében jöttem – köszönt a hölgy. Barátom nem értette a helyzetet. Kérem – felelte –, itt nincs semmiféle eladó lakás. Akkor ez valami fatális tévedés lehet – szabadkozott a fiatal hölgy –, mert nekem elmondták, hogy egy újságban ezen a címen egy 2 szobás, összkomfortos lakást hirdettek, és nekem várható igényeim szerint ez éppen megfelelő. Arra gondoltam, ilyenkor még itthon találok a tulaj, és szeretném személyesen megnézni.

Hölgyem! Én több mint 30 éve itt lakom, nem hirdetem meg a lakást, nem kívánok elköltözni, innen én már legföljebb a temetőbe megyek. Valamit hallottam, hogy a házban (5 emeletes nagy bérházzal van szó) valaki a felső emelet valamelyikén az enyémhez hasonló lakást kíván eladni, de részleteket én nem tudok. Drága jó uram – folytatta a hölgy –, én vidékről csak az érettségim föl, hogy megnézzem az eladó lakást. Ha már nem tudja, ki hirdet ilyet, de azt igen, hogy az a lakás az önéhez hasonló, megtenné nekem, hogy néhány percre beenged, körbevezet, hogy legalább azt felmérhessem, milyen a lakás beosztása, egyezik-e az elképzeléseimmel? Az ügyvéd udvarias ember volt, az alvásnak már úgyszólván fölvett egy házi kabátot, és körbevezette a nőt otthonában. A hölgy útközben félhangosan átépítette a lakást: itt falat kell bontani, hogy összenyissuk a hallt a nappalival, a konyha lehetne kicsit nagyobb, de így is tetszik.

Ezzel megköszöntö az idegenvezetést, még egyszer elnézést kért a zavaráért, és távozott. Az ügyvéd rég elfelejtette a dolgot, élte a hétköznapjait, pendlizett az irodája és a bíróságok között, amikor egyik nap levelet hozott neki a posta. Mégpedig egy számára ismeretlen vidéki ügyvéd emblemmel. A levélben nem szó szerint, de egy apasági kereset volt, melyben közli az ismeretlen kolléga, hogy 1 évvel ezelőtt a doktor úr lakásán járt ügyfele – itt megnevezte az ifjú hölgyet –, aki csak egy eladandó lakást kívánt terepszemlézni. Ön mint tulajdonos, kihasználva a védtelen nő helyzetét, őt megerősöközte, minek eredményeként a hölgy teherbe esett, és egy egészséges fiúgyermeknek adott életet, akinek nagykörűségéig ön tartásdíjat köteles fizetni. Barátom leült egy csendes sarokba, és először azt hitte, hogy valami tréfás kedvű kollégája hülyéskedik, és csak azután kattant be neki az 1 évvel ezelőtti intermezzo. Már emlékezett rá, hogy egy fiatal hölgyet valóban beengedett a lakásba körülnézni, de az természetesen nem töltött többet 3 percnél nála, és úgy ment el, ahogy érkezett. Bizonyos volt igazában, és megírta elutasító válaszelevelét. Ezután őt is beszívta a törvénykezés gépezete, és járhatott bíróságra most már nem mint ügyvéd, hanem mint potenciális apa egy számára ismeretlen hölgy feljelentése alapján, aki unokája lehetne. Latba vetette hatalmas ügyvédi gyakorlatát, bizonygatta, hogy ő egy család áldozata. Az ügyben ülkező bírónő hitt a felperesnek, aki percre pontosan leírta megerősökölésének történetét, dátumát, mindezt megerősítve a helyszín pontos leírásával, bezárólag odáig, hogy milyen színű ágynemű volt az ágyon, és milyen volt a gyermek apjának pizsamája. Elvesztette minden fokot a pert – abban az időben az ilyenmi ellen védelmet nyújtó DNS-vizsgálat még nem létezett –, és élete végéig fizetett egy soha nem látott gyerek után.

Temetésén kint voltam. A zsidó vallás rítusa szerint kísértük utolsó útjára, így 1-2 eltévedt koszorún kívül koporsójánál csupán egyetlen csokor sokszerű, csiricsűrű virágot láttam. Miután szétszéledt a gyásznap, kíváncsiságból megnéztem a sírra dobott virágokat. Minden koszorúhoz tartozott egy szalag, küldőjének sztereotíp búcsújával, csupán ez a színes csokor árválkodott jelzés nélkül. Mikor közel mentem, kiderült, hogy a színekavalkád oka egyszerű: az egész csokor művirág volt. Ha nem temetésen lettem volna, akkor elmosolyodom azon, hogy minden jel szerint a résztvevők ezt a stílszerű szimbólumát a sosem volt kaland valamelyik részese küldhette.

Szétnéztem az Élet Menetén

Évekig főleg azzal töltöttem a sétatidőt, hogy anyukámat idéztem fel minden lépésemmel. Meg az apukámat, meg a testvéreimet. Néha egy-egy nagynéni is gondolatot kapott. De ezen az utolsón történt valami (vagy nem történt semmi?), mert ezúttal főleg a mellettem, előttem, mögöttem levőket pásztáztam. Igaz, eddig is mindenkit szerettem ebben a menetben, de most egy kisbaba percekig fogva tartott. Ül a babakocsiban, és nem találta a helyét, keservesen sírt, sírt és sírt. Aztán apukája kivette őt, kiderült, hogy már menni is tud. Elindult bele a nagyvilágba, és hangosan kacagott. Magyar és izraeli zászlókat vett ki vadidegenek kezéből, de a futásideje után visszadta. Beszélni még nemigen tudott, de az Élet Menetének rendjével már tisztában volt. Sírással, de tudtukra adta, hogy ebben a menetben neki is kijár, hogy menjen, fusson, zászló lengessen. (Édes volt.)

***

A következő, akire felfigyeltem, egy meglehetősen előrehaladott terhes asszony volt. Melegen sütött a nap, tömeg volt, de őt ez nem tartotta vissza, hogy elgyalogoljon a Dráva utcáig. Vele nem elegyedtem szóba, csak gondolatban jártam végig vele a menetet. Talán a nagyszülei emlékéért, talán a férje rokonait akarta megdíszíteni. Mint aki országnak, világnak meg akarja mutatni, hogy gyermeket hord a szíve alatt. Engem a meg nem született gyermekek szimbólumára emlékeztetett. (Megható volt.)

***

Egyetlen esetet nem tudtam megfejteni. A fantáziámra kellett hagyatkozni. Egy hölgy vállán pokróc, rajta kiskutya, ami nem is olyan kicsi! A kutya valószínűleg nem tudott menni. Amikor a hölgy otthon akarta hagyni, a négylábú nagyon szomorúan nézett rá. És talán kutya nyelven azt mondta: „Ha itt hagyasz, én sírni fogok!” Gazdija átment a szomszédba, hogy vállalják-e a kutya pesztrálását, de sajnos nem voltak otthon. Gondolt egy nagyot, és feltette a vállára a beteg ebet, hogy ő is hallhassa a sófár hangját. (Könynyes szemű volt.)

***

Ezeket a biciklistákat szeretem! Látszik rajtuk, hogy turisták, és messziről jöhettek. Hogy ezt miből szűrtem le? Hát abból, ami a biciklire felkerült. Úgy mint: anyuhoz, apuhoz egy-egy gyerekülés. A csomagtartóban enni-, innivalók, dzsekik, és ami felkeltette a figyelmemet, az a rengeteg zászló. Rajta a kerékpáron. Ja, és nem magyarul beszéltek! Ilyen turisták előtt tárva-nyitva minden ajtó. És minden menet. (Boldogság volt.)

***

A bottal járó öreg bácsik vagy a tolószékekben levők láttán már a szemem sem rebent. Addigra megedződtem. És csakúgy, mint a körülöttem levők, megértettem, hogy akinek itt a helye, azt semmi nem tarthatja vissza. Ígérem, mint a holokauszt elszennedői, ha meghalok, akkor is itt lesz a lelkem. (Vigasztalok rá!)

–zséta–

FUN RUN Közösségi Futás immár harmadszor

Újra – harmadik alkalommal – számos szervezet fogott össze egy közösségek közti alapot teremtő esemény, a Fun Run megszervezéséhez. A rendezvényt a Maccabi VAC Magyarország irányítja, és jelenleg 11 jótékony célú szervezet vesz részt benne. A Fun Run költségvetése a résztvevő szervezetek között oszlik meg. A regisztráció során az általa kiválasztott szervezet kapja meg a befizetett részvétel díj teljes összegét.

Csatlakozz hozzánk, és élvezd 2013. június 9-én, vasárnap, a budapesti régi zsidónegyedben a mesés Fun Run és a Judafest fesztivált. Felöltök, gyerekek és családok jelentkezését várjuk az 1, 5, illetve 10 km-es táv teljesítésére azért, hogy a kiválasztott jótékony célra minél nagyobb pénzalapot tudjunk gyűjteni.

Biztosak vagyunk benne, hogy neked és családnak is élményekben gazdag nap lesz ez, ahol hasonló gondolkodású emberekkel találkozhat, akik hozzájárulásukkal támogatják a résztvevő kiemelt szervezeteket.

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát

Az Ön anyagi támogatása is hozzájárulhat ehhez.

Adakozzon a Keren Hayesodnak, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt!

A Keren Hayesod képviselőjében minden hónapban Budapestre érkezem. Örömmel elbeszélgetnék Önrel Izrael történelméről és hagyományairól!
Eli Keidar (Kardos), tel. 06-30-715-4136

Izrael támogatása: www.kh-ua.org.il
E-mail: legacy@kh-ua.org.il